23. అల్ మూ'మినూన్ (విశ్వాసులు) సూరా

పరిచయం

ఈ సూరా మక్కా కాలానికి చెందినది. ఇందులో 118 ఆయతులు ఉన్నాయి. ధార్మిక విశ్వాసానికి సంబంధించిన ముఖ్య సూత్రాలను ఈ సూరాలో నొక్కి చెప్పడం జరిగింది. తౌహీద్ (ఏకదైవారాధన), ప్రవక్తల పరంపర, మరణానంతరం మళ్ళీ లేపబడడం వంటి విశ్వాసాలను ఇందులో ప్రభావవంతంగా ప్రస్తావించడం జరిగింది. ఈ సూరా ప్రారంభంలో విశ్వాసుల గురించి, వారి గుణగణాల గురించిన ప్రస్తావన వచ్చింది. ఆ ప్రస్తావన ఆధారంగా ఈ సూరాకు ఈ పేరు పెట్టడం జరిగింది.

ఈ సూరాలో ప్రస్తావించబడిన విశ్వాసుల గుణగణాలు :

1. వారు తమ నమాజుల్లో అణకువగా ఉంటారు.
2. వ్యర్థ ప్రసంగాలకు దూరంగా ఉంటారు.
3. జకాత్ చెల్లిస్తారు.
4. అక్రమ సంబంధాలకు పాల్పడరు.
5. తమకు అప్పగించబడిన వాటి విషయంలో నిజాయితీగా ఉంటారు.
6. తమ వాగ్దానాలకు కట్టుబడి ఉంటారు.
7. తమ నమాజులను ఖచ్చితంగా పాటిస్తారు.

ఈ సూరా అవిశ్వాసుల గుణగణాలను వర్ణించింది. వారు పరిధులు అతిక్రమించేవారు, జ్ఞానం లేనివారు, అహంభావులు, అయోమయానికి గురయినవారు, వారు అల్లాహ్‌ను విశ్వసిం చడానికి నిరాకరించినవారు, దేవుని చిహ్నాలపై ఆలోచించడానికి సిద్ధపడని వారు, సత్యాన్ని అసహ్యించుకుంటారు, రుజుమార్గం నుంచి తప్పుకుంటారు, వారు దేవుడు పంపిన ప్రవక్తలను తిరస్కరిస్తారు, ప్రవక్తలు పిచ్చివారని, మంత్రగాళ్ళని ఆరోపిస్తారు.

23. అల్ మోʻమినూన్ సూరా

سورة المؤمنون

అవతరణ :మక్కా ఆయతులు : 118

అపార కరుణామయుడు, పరమ కృపాశీలుడైన అల్లాహ్ పేరుతో

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

1 నిశ్చయంగా విశ్వాసులు సాఫల్యం పొందారు.[1]

قَدۡ أَفۡلَحَ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ١

2 వారు ఎలాంటివారంటే తమ నమాజులో వారు అణకువ కలిగి ఉంటారు.[2]

ٱلَّذِينَ هُمۡ فِي صَلَاتِهِمۡ خَٰشِعُونَ ٢

1. **'ఫలాహ్'** అంటే చీల్చటం, నరకటం, కోయటం అని అర్థం. వ్యవసాయం చేసే వానిని కూడా **ఫల్లాహ్** అని అంటారు. ఎందుకంటే రైతు నేలను దుక్కి లేదా త్రవ్వి విత్తనం నాటుతాడు. బంధనాలను త్రెంచుకుంటూ, అవరోధాలను అధిగమిస్తూ పోయి తన లక్ష్యాన్ని ఛేదించిన వ్యక్తిని **ముఫ్లిహూన్** (విజేత)గా వ్యవహరిస్తారు.

అయితే షరీయతు పరిభాషలో విజేత ఎవరంటే అతడు ప్రాపంచిక జీవితం గడుపుతూ తన ప్రభువును ప్రసన్నుణ్ణి చేసేవాడు. తద్వారా అతను పరలోకంలో తన నిజప్రభువు క్షమాభిక్షకు అర్హుడుగా ఖరారు చేయబడతాడు. దాంతోపాటు ప్రాపంచిక అనుగ్రహాలు కూడా అతనికి లభిస్తే ఇక చెప్పాల్సిందేముందీ!? సుబ్‌హానల్లాహ్! అయితే సిసలైన సాఫల్యం మాత్రం పరలోక సాఫల్యమే. కాని ప్రజలు ప్రాపంచిక జీవితంలో ఆస్తి పాస్తులు, అధికారాలు, పదవులు లభించిన వారినే భాగ్యవంతులుగా, విజేతలుగా భావిస్తుంటారు. సిసలైన విజేతలు ఎవరో, వారి గుణగణాలు ఎలా ఉంటాయో ఇక్కడ చెప్పటం జరిగింది. ఉదాహరణకు తరువాతి ఆయతులో చూడండి.

2. **"ఖాషివూన్"** (خَاشِعُونَ) అని అనబడింది. **'ఖుషూ'** అంటే మానసిక ఏకాగ్రత, మనసును లగ్నం చేయటం, భక్తిభావంతో అణగారి పోవటం అని అర్థం. నమాజులో ఏకాగ్రత పొందటమంటే ఆలోచనలను ఇతరత్రా వ్యాపకాలపైకి పోనివ్వకుండా ఉంచాలి. మనసులో దేవుని ఔన్నత్యం, భయం పాదుకునేలా చేయాలి. అశ్రద్ధ, పరధ్యానం, చిరాకువంటి వాటిని దరికి చేరనివ్వరాదు. నమాజులో అటూ ఇటూ చూడటం, కదలటం, మాటిమాటికీ జుత్తును, దుస్తులను సరిచూసుకోవటం లాంటి వన్నీ అణకువకు విరుద్ధమైనవి. ఒక సాధారణ వ్యక్తి రాజ్యాధికారి సమక్షంలోకి వెళ్ళి నప్పుడు ఎంతో వినమ్రుడై నిలబడతాడు. అలాంటిది సర్వలోక ప్రభువు సమక్షంలో ప్రార్థనకు నిలబడినపుడు ఇంకెంత వినయం, మరెంత వినమ్రత ఉట్టిపడాలో ఆలోచించండి!?

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ۝٣

3 వారు పనికిమాలిన వాటిని పట్టించుకోరు.[3]

وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكٰوةِ فٰعِلُونَ ۝٤

4 వారు (తమపై విధించబడిన) జకాతు విధానాన్ని పాటిస్తారు.[4]

وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حٰفِظُونَ ۝٥

5 వారు తమ మర్మస్థానాలను కాపాడుకుంటారు.

إِلَّا عَلٰى أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ۝٦

6 అయితే తమ భార్యల, (షరీయతు ప్రకారం) తమ యాజమాన్యంలోకి వచ్చిన బానిసరాళ్ళ విషయంలో మటుకు వారిపై ఎలాంటి నింద లేదు.

فَمَنِ ابْتَغٰى وَرَآءَ ذٰلِكَ فَأُولٰٓئِكَ هُمُ الْعٰدُونَ ۝٧

7 కాని ఎవరయినా దీనికి మించి మరేదైనా కోరితే వారు హద్దుమీరిన వారవుతారు.[5]

---

3. **'లఘ్వున్'** (اللَّغْوِ) అంటే నిరర్ధకమైన పనులు, పనికిరాని మాటలు, వ్యర్థ విషయాలు అని అర్థం. లేదా ప్రాపంచికంగాగానీ, ధార్మికంగాగానీ నష్టం చేకూర్చే విషయాలు అని భావం. వాటిని పట్టించుకోకపోవటం అంటే వాటికి పాల్పడకపోవటం అటుంచి కనీసం వాటి వైపు కన్నెత్తి కూడా చూడకూడదు. పైగా అలాంటి వాటికి ఆమడ దూరాన ఉండాలి.

4. అంటే అల్లాహ్ విధిగా చేసిన జకాత్‌ను చెల్లిస్తారని భావం. (జకాత్‌కి సంబంధించిన పరిమాణం, నిష్పత్తి తదితర తప్సీళ్లు – మదీనాలో అవతరించినప్పటికీ మౌలిక ఆదేశం మాత్రం మక్కాలోనే అవతరించినదని పండితులు అంటున్నారు). ఆత్మ శుద్ధికి దోహదపడే, నడవడికను తీర్చిదిద్దే పనులను చేయాలన్నది ఈ ఆయతు భావమని మరి కొంతమంది విద్వాంసులు వ్యాఖ్యానించారు.

5. దీనిప్రకారం ఇస్లాంలో 'ముత్ఆ' పద్ధతికి ఇప్పుడు ఏమాత్రం అనుమతి లేదని విదితమవుతోంది. లైంగిక వాంఛల పరిపూర్తికి ధర్మసమ్మతమైన పద్ధతులు రెండే రెండున్నాయి. 1. ఇల్లాలితో సమాగమం జరపటం. 2. యాజమాన్యంలోకి వచ్చిన బానిసరాలితో సంభోగించటం. అయితే ప్రస్తుతం అలాంటి బానిసరాళ్ల ఉనికి ఎక్కడా లేదు. 14 వందల సంవత్సరాల క్రితం జరిగిన ధర్మయుద్ధాల వంటివి జరిగే పరిస్థితి గనక ఏర్పడి, తద్వారా షరీయతు బద్ధంగా స్త్రీలు యాజమాన్యంలోకి వస్తే అట్టి పరిస్థితిలో అలాంటి బానిసరాళ్లతో సమాగమం జరపటం ధర్మసమ్మతం అవుతుంది.

8 వారు తమ అప్పగింతల, వాగ్దానాల పట్ల కడు అప్రమత్తంగా ఉంటారు.[6]

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ۝٨

9 వారు తమ నమాజులను పరిరక్షిస్తూ ఉంటారు.[7]

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ۝٩

10 ఇలాంటి వారే వారసులు.

أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ۝١٠

11 (స్వర్గంలోని) ఫిర్‌దౌసు ప్రదేశానికి వారు వారసులవుతారు. వారక్కడ కలకాలం ఉంటారు.[8]

الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۝١١

12 నిశ్చయంగా మేము మనిషి (ఆదం)ని మట్టిసారముతో సృజించాము.[9]

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ۝١٢

ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో 'నికాహ్' ద్వారా దాంపత్య జీవితంలోకి అడుగుపెట్టిన స్త్రీతో తప్ప మరొకరితో లైంగిక కోర్కె తీర్చుకోవటం నిషిద్ధం (హరామ్).

6. అరబీలో **'అమానాత్'** అంటే అప్పగించబడిన బాధ్యతలను సజావుగా నిర్వర్తించటం, ఇతరులకు చెల్లించవలసిన పైకాన్ని యథాతథంగా చెల్లించటం, రహస్య విషయాలను రహస్యంగానే ఉంచటం, అల్లాహ్‌తో చేసిన బాసలకు కట్టుబడి ఉండటం, ఎవరి సొమ్ములను వారికి ఇవ్వటం – ఇవన్నీ అమానతులుగా పరిగణించబడతాయి.

7. ఆఖరిలో మళ్లీ 'నమాజుల పరిరక్షణ'ను సాఫల్యానికి సోపానంగా అభివర్ణించటం గమనార్హం. నమాజుల ప్రస్తావనతో మొదలైన విశ్వాసుల సుగుణాలు (ఆయత్ నెం.2) నమాజుల ప్రస్తావనతోనే (ఆయత్ నెం.9) ముగియటాన్ని బట్టి దేవుని దృష్టిలో నమాజుకు ఎంతటి ప్రాముఖ్యం ఉందో అవగతమవుతోంది. అయితే నేటి ముస్లిములు ఇతరత్రా సదాచరణలను విస్మరించినట్లే నమాజును కూడా విస్మరిస్తున్నారు. ఒకవేళ నమాజులు చేసినా లాంఛనప్రాయంగా చేస్తున్నారు. నమాజులలో ఏ అణకువ, మరే భక్తీ పారవశ్యం ఉండాలో అవి ఉండటం లేదు.

8. పై ఆయతులలో ప్రస్తావించబడిన సుగుణాలు కల విశ్వాసులు మాత్రమే స్వర్గానికి వారసులవుతారు. అదీ దేనికి?! స్వర్గంలోని అత్యున్నత ప్రదేశమైన జన్నతుల్ ఫిర్‌దౌస్‌కి! స్వర్గంలోని సెలయేళ్లు ఆ స్థలం నుంచే వెలువడతాయి (సహీహ్ బుఖారీ – కితాబుల్ జిహాద్, కితాబుత్ తౌహీద్).

9. మట్టితో సృజించటమంటే భావం ఆదిమానవుడైన ఆదము (అలైహిస్సలాం)ను మట్టితో చేయటం అని. లేదా మనిషి తినే ఆహారం సారవంతమైన నేలలో పండినదే. మట్టిలో

13 తరువాత అతన్ని వీర్య బిందువుగా చేసి ఓ సురక్షిత చోటులో నిలిపి ఉంచాము.[10]

ثُمَّ جَعَلْنٰهُ نُطْفَةً فِيْ قَرَارٍ مَّكِيْنٍ ﴿١٣﴾

14 మరి ఆ వీర్య బిందువును ఘనీభవించిన రక్తంగా చేశాము. మరి ఆ రక్తపు ముద్దను మాంసపు పిండంగా మార్చాము. దరిమిలా ఆ పిండాన్ని ఎముకలుగా చేశాము. పిదప ఆ ఎముకలకు మాంసం తొడిగించాము.[11] అటుపిమ్మట దాన్ని భిన్నమైన సృష్టిగా ప్రభవింపజేశాము.[12] అందరికన్నా ఉత్తమ సృష్టికర్త అయిన అల్లాహ్ శుభకరుడు.[13]

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظٰمًا فَكَسَوْنَا الْعِظٰمَ لَحْمًا ثُمَّ اَنْشَاْنٰهُ خَلْقًا اٰخَرَ فَتَبٰرَكَ اللّٰهُ اَحْسَنُ الْخٰلِقِيْنَ ﴿١٤﴾

పండిన ఆహారాన్ని భుజించిన మనిషిలో వీర్యం ఉత్పత్తి అవుతుంది. అంటే వీర్యోత్పత్తికి మూలకారకం మట్టి మాత్రమే.

10. **'సురక్షితమైన చోటు'** అంటే మాతృగర్భం అని భావం. అక్కడ తొమ్మిది మాసాల పాటు శిశువు సురక్షితంగా ఉంటుంది. మాతృగర్భంలోనే పోషించబడుతూ ఉంటుంది.

11. ఈ వివరాలు చాలా వరకు హజ్ సూరా ప్రారంభంలో కూడా వచ్చాయి. ఇక్కడ మళ్లీ పునరావృతం అయ్యాయి. పిండాన్ని ఎముకలుగా మార్చటం, ఆ ఎముకలపై మాంసం ఎక్కించటం ఈ వివరాల ప్రత్యేకత. మాంసపు ముద్దకు ఎముకలు కూర్చటం అంటే మానవ శరీరాకృతికి బలం చేకూర్చటం ముఖ్యోద్దేశం. కేవలం మాంసపు ముద్ద ఉంటే దేహదారుఢ్యం ఉండదు. శరీరావయవాలు పొందికగా ఉండవు. ఎముకలు లేకుండా అసలు మానవుడు ప్రస్తుతమున్న అందమైన ఆకారంలో తయారుకాలేడు. ఒకవేళ అతన్ని కేవలం ఎముకలున్నవాడుగా వదిలేస్తే అత్యంత అసహ్యకరంగా, జడుసుకునే విధంగా ఉంటాడు. అందుకే దేవుడు తగు నిష్పత్తిలో రక్తమాంసాలను, ఎముకలను కూర్చి అత్యుత్తమమైన ఆకారంలో మనిషిని ఆవిష్కరించాడు. ఆ విధంగా మానవుడు దేవుని సృష్టి ప్రక్రియకే తలమానికంగా తయారయ్యాడు. ఆ విషయాన్నే దివ్య ఖుర్ఆన్ వేరొకచోట ఇలా ప్రస్తావించింది : "మేము మానవుణ్ణి అందమైన – అత్యుత్తమమైన – ఆకృతిలో సృజించాము." (అత్తీన్ – 4)

12. అంటే నవ మాసాల అనంతరం – పరిపక్వ స్థితికి చేరిన మానవ శిశువుగా – తల్లి కడుపు చించుకుని పుడమిపై పాదం మోపే జీవి అని భావం.

13. మానవ సృజన అపురూపమైనది. ఇలాంటి సృజన అల్లాహ్‌కే సాధ్యం. ప్రపంచంలోని వస్తు నిర్మాతలెవరూ ఇలాంటి సృష్టి ప్రక్రియను సాగించలేరు. ఇలాంటి అద్భుతాన్ని చేసిన అల్లాహ్ శుభకరుడు, మహిమాన్వితుడు.

15 మరి ఆ తరువాత మీరంతా తప్ప కుండా మరణిస్తారు.

ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَٰلِكَ لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾

16 మరి ప్రళయ దినాన మీరంతా నిశ్చయంగా లేపబడతారు.

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾

17 మేము మీపై సప్తాకాశాలను నిర్మిం చాము.[14] మేము సృష్టి విషయంలో అజాగ్రత్తగా లేము.[15]

وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ﴿١٧﴾

18 మేము తగు మోతాదులో ఆకాశం నుంచి వర్షపు నీరును కురిపిస్తున్నాము.[16] మరి దానిని భూమిలో నిలువచేస్తు న్నాము.[17] మేము దాన్ని తిరిగి తీసేసుకో గలము కూడా.[18]

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَّاهُ فِي الْأَرْضِ ۖ وَإِنَّا عَلَىٰ ذَهَابٍ بِهِ لَقَادِرُونَ ﴿١٨﴾

14. **'తరాయిఖ్'** (طَرَائِقَ) అంటే అసలు మార్గాలు అని అర్థం. 'తరీఖ' దీని ఏకవచనం. అంటే ఆకాశాలు అన్నమాట. అరబ్బులు పైన ఉన్న వస్తువును 'తరీఖ'గా వ్యవహరిస్తారు. ఆకాశాలు కూడా పైనే ఉంటాయి గనక వాటిని 'తరాయిఖ్' అన్నారు. ఆకాశాలు దైవదూతలు రాకపోకలు సాగించే రహదారులు కావటం వల్ల, నక్షత్రాలు సాగిపోయే మార్గం కావటం వల్ల కూడా వారు ఆకాశాలను మార్గాలు (తరాయిఖ్)గా వ్యవహరించి ఉండవచ్చు.

15. **'ఖల్ఖున్'** (خَلْقِ) అంటే సృష్టితాలు అని అర్థం. అంటే మేము ఆకాశాలను సృష్టించిన తరువాత భూమండలంలోని సృష్టితాలను విస్మరించలేదు. పైగా మేము ఆకాశాలను భూమిపై విరిగి పడకుండా కట్టుదిట్టమైన ఏర్పాటు చేశాము. ఇంకా మేము ప్రాణుల జీవనావసరాల విషయంలో అశ్రద్ధ వహించలేదు. వారి జీవితావసరాలన్నింటినీ పుష్కలంగా సమకూర్చాము (ఫత్హుల్ ఖదీర్).

మరో అభిప్రాయం ఇలా ఉంది : "భూమి నుంచి వెలువడే, భూమిలో చేరే వాటిని మేము గమనిస్తున్నాము. అలాగే ఆకాశం నుంచి దిగే, ఆకాశానికి ఎక్కివచ్చే వాటిని కూడా మేము కనిపెట్టుకుని ఉన్నాము. దేవుడు తన జ్ఞాన విశేషాన్ని బట్టి సర్వత్రా మీ వెంట ఉన్నాడు." (ఇబ్నె కసీర్)

16. లెక్కకు మించిన నీరును కురిపిస్తే జల ప్రళయం వచ్చేస్తుంది. సర్వనాశనం సంభవిస్తుంది. అలాగే మోతాదుకన్నా తక్కువ నీరు కురిపిస్తే పంటలు పండవు. త్రాగునీరు కూడా లభ్యం కాదు. దుర్భిక్షం తాండవిస్తుంది.

17. కురిసిన వాన నీరు అంతా ప్రవహించి సముద్రం పాలవకుండా మేము ఎన్నో

19 మరి ఆ నీటి ద్వారా మేము మీకోసం ఖర్జూరపు తోటలను, ద్రాక్షతోటలను ఉత్పన్నం చేశాము. మీ కొరకు వాటిలో ఎన్నో పండ్లు ఫలాలు ఉన్నాయి. వాటిని మీరు ఆరగిస్తారు కూడా.[19]

فَأَنشَأْنَا لَكُم بِهِ جَنَّاتٍ مِّن نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ لَّكُمْ فِيهَا فَوَاكِهُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿١٩﴾

20 ఇంకా – సినాయ్ పర్వత ప్రాంతంలో మొలకెత్తే వృక్షాన్ని కూడా మీకు సమకూర్చాము. అది నూనెను ఇస్తుంది. తినేవారి కోసం కూరగా కూడా ఉపయోగ పడుతుంది.[20]

وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِن طُورِ سَيْنَاءَ تَنبُتُ بِالدُّهْنِ وَصِبْغٍ لِّلْآكِلِينَ ﴿٢٠﴾

21 మీకు పశువుల్లో కూడా పెద్ద గుణ పాఠం ఉంది. వాటి కడుపులలో నుంచి మేము మీకు ఒక పదార్థాన్ని (పాలను) త్రాపుతున్నాము. ఇంకా, వాటిలో మీకు ఇతరత్రా ప్రయోజనాలు కూడా ఎన్నో ఉన్నాయి. ఆ పశువుల్లో కొన్నింటిని మీరు తింటున్నారు కూడాను.

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢١﴾

జలనిధులను భూమిలో పొందుపరిచాము. నదుల, బావుల, కాలువల, చెరువుల, జలాశయాల, సెలయేళ్ళ రూపంలో ఎన్నో జల ఒనరులను కల్పించి నీటిని ఆదా చేస్తున్నాము. ఈ జల సంపద అంతటికీ మూలం ఆకాశం నుంచి కురిసే వర్షమే అన్న సంగతిని మరువరాదు. వర్షం కురవని సీజన్‌లోనూ, నీరు తక్కువగా లభ్యమయ్యే ప్రాంతాలలోనూ ఈ జలనిధులను తరలించి ప్రాణుల అవసరాలను తీర్చవచ్చు. అనావృష్టి సంభవించినపుడు ఈ జలసంపదను తగు రీతిలో వినియోగించి, సమస్యను చాలా వరకు పరిష్కరించవచ్చు.

18. మీకు పుష్కలంగా నీటి ఒనరులను సమకూర్చటం మా దయాదాక్షిణ్యాలకు నిదర్శనం అని మరువకండి. ఇందుకుగాను మీరు కృతజ్ఞులు కావాలి. ఒకవేళ మీరు గనక మేము చేసిన మేలును మరచిపోయి దౌర్జన్యపరులుగా ప్రవర్తిస్తే నీటి మట్టాన్ని బాగా తగ్గించివేస్తాము. మంచినీటి కోసం కటకట ఏర్పడుతుంది. కాబట్టి మా శక్తి సామర్థ్యాలను తక్కువగా అంచనా వేయకండి.

19. ఆ తోటలలో ఖర్జూర పండ్లు, ద్రాక్షపండ్లతోపాటు ఇతర ఎన్నో రకాల పండ్లు కూడా పండుతాయి. వాటిని చూసి మీరు ఆనందిస్తారు, వాటిలో కొన్నింటిని తనివితీరా ఆస్వాదిస్తారు.

20. ఇది జైతూన్ వృక్షం. దీని రసం నూనెగానూ, కాయలు కూరగానూ ఉపయోగ

وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

22 మీరు వాటిపైనా, ఓడలపైనా ఎక్కి పోతుంటారు.[21]

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم
مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾

23 మేము నూహు (అలైహిస్సలాం)ను అతని జాతి వారి వద్దకు ప్రవక్తగా చేసి పంపాము. అతను, "ఓ నా జాతి ప్రజలారా! అల్లాహ్‌ను ఆరాధించండి. ఆయన తప్ప మీకు మరో ఆరాధ్యుడు లేడు. మరి మీరు (ఆయనకు) భయ పడరా?" అని అన్నాడు.

فَقَالَ الْمَلَؤُا الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ مَا هَٰذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ
يُرِيدُ أَن يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنزَلَ مَلَٰٓئِكَةً
مَّا سَمِعْنَا بِهَٰذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾

24 దానికి అవిశ్వాసులైన అతని జాతి సర్దారులు ఇలా అన్నారు : "ఇతను కూడా మీలాంటి ఒక మానవమాత్రుడే. అయితే ఇతను మీపై పెద్దరికాన్ని కోరుకుంటున్నాడు.[22] దేవుడే గనక తలిస్తే (తన ప్రవక్తగా) ఏ దైవదూతనో పంపి ఉండే వాడు.[23] ఇతను చెప్పే దానిని మేము ఇదివరకెన్నడూ, మా తాత ముత్తాతల కాలంలో వినలేదు.[24]

పడతాయి. పైన అరబీలో కూరను **'సిబ్‌గున్'**(صِبْغ) అని చెప్పబడింది. నిజానికి సిబ్‌గున్ అంటే రంగు అని అర్థం. అయితే రొట్టెను కూరలో ముంచి, కూరతో దాన్ని రంగరించటం జరుగుతుంది కాబట్టి 'సిబ్‌గున్' అని పిలుస్తారు. సినాయ్ పర్వత ప్రాంతం, దాని పరిసర ప్రదేశాల్లో మేలుజాతి జైతూన్ వృక్షాలు మొలుస్తాయి.

21. మీరు మీ ప్రభువు అనుగ్రహాల ద్వారా రేయింబవళ్లు ప్రయోజనం పొందుతున్నారు కదా! మరి వాటికి కృతజ్ఞతగా మీరు ఆయన్ని ఆరాధించటం ధర్మం కాదా?

22. చూడబోతే ఇతను కూడా మీలాంటి మనిషి లాగానే ఉన్నాడు. మరలాంటప్పుడు దైవప్రవక్త అంటే ఎలా నమ్మేది? ఉన్నట్టుండి అతను ప్రవక్తగా ఎందుకు ప్రకటించుకున్నట్టు? బహుశా మీపై పెత్తనం చెలాయించాలన్నది అతని ఉద్దేశమేమో! అని నూహ్ జాతిలోని పెద్ద మనుషులు పలికారు.

23. సకల ఆరాధనలకు, సమస్త ఉపాసనా రీతులకు అర్హుడు తానొక్కడేనన్న సంగతి అల్లాహ్ తన దాసులకు తెలియపరచదలిస్తే ఆ పనికోసం అతనికి ఈయనగారే దొరికాడా? ఆయన ఏ దైవదూతనో పంపి ఉండేవాడు. దైవదూత వచ్చి మనకు ధర్మబోధన చేసి ఉండేవాడు.

25 “నిజంగానే ఇతనికి పిచ్చిపట్టినట్లుంది. కాబట్టి ఇతని విషయంలో మరి కొంత కాలం వేచి ఉండండి.”[25]

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جِنَّةٌ فَتَرَبَّصُوا بِهِ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٥﴾

26 “ఓ ప్రభూ! వీళ్ల ధిక్కార వైఖరికి ప్రతిగా నాకు సహాయం చెయ్యి” అని నూహ్ అర్థించాడు.[26]

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ ﴿٢٦﴾

27 అప్పుడు మేమతనికి ఈ సందేశం పంపాము: “మా కళ్ల ఎదుటే, మేము పంపే సందేశాన్ని (వహీని) అనుసరించి ఒక ఓడను నిర్మించు. మా ఆజ్ఞ వచ్చి,[27] నేలలో నీటి ఊటలు పెల్లుబికినపుడు[28] అన్ని రకాలకు చెందిన ఒక్కొక్క జతను (ఒక ఆడ, ఒక మగ చొప్పున) అందులోకి

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنِ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِن كُلٍّ

24. ఈయనగారు ప్రబోధించే ఏకదైవారాధన (తౌహీద్) సందేశం వింతగా ఉంది. ఇంతకు ముందెన్నడూ మనం ఇలాంటి మాటలు వినలేదాయె! మా తాతముత్తాతలెవరూ ఇలాంటి విషయాల్ని మాకు చెప్పలేదు. అలాంటప్పుడు ఇతని మాటల్ని ఎలా నమ్మాలి? అన్నది వారి ఉద్దేశం.

25. విగ్రహారాధన చేస్తున్న మమ్మల్ని, మా తాతముత్తాతలను ఇతను మూర్ఖుల కింద జమ కడుతున్నాడు. బహుశా మతి చలించటం మూలంగానే ఇతను ఈ మాటలంటున్నాడు. కనుక కొంత కాలం అతన్ని పట్టించుకోకండి. పోయే కాలం వచ్చినప్పుడు అతనూ పోతాడు, అతనితోపాటు అతని సిద్ధాంతమూ పోతుంది అని జాతి సర్దారులు తమ జనులకు సలహా యిచ్చారు.

26. 950 సంవత్సరాలు ధర్మప్రచారం చేసిన తరువాత హజ్రత్ నూహ్ (అలైహిస్సలాం) తన జాతివారితో విసుగెత్తిపోయి, తన ప్రభువును కడు దీనంగా ప్రార్థించారు: “ప్రభూ! నేను ఓడిపోయాను (అలసిపోయాను), ఇక నువ్వే ఆదుకోవాలి” అని విన్నవించుకున్నారు (అల్ ఖమర్–10). అల్లాహ్ ఆయన మొరను ఆలకించాడు. తన పర్యవేక్షణలో – తన దర్శకత్వంలో – ఓడను నిర్మించుకోమని ఆదేశించాడు.

27. అంటే మేము వారి ‘పని’ పట్టబోయినప్పుడు...

28. మూలంలో **‘తన్నూర్’** (تنور) అనే పదం వచ్చింది. దీని గురించి ఇంతకుముందు హూద్ సూరాలో వివరించి ఉన్నాం. తన్నూర్ అంటే రొట్టెలు కాల్చే పొయ్యి అని అసలు అర్థం. కాని ఇక్కడ దాని భావం అదికాదు. ఇక్కడ తన్నూర్ అంటే భూ

زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ ﴿٢٧﴾

ఎక్కించుకో.[29] నీ ఇంటి వారిని కూడా తీసుకో. అయితే వారిలో ఎవరి గురించి ముందుగానే మా మాట ఖరారయిందో[30] వారిని వెంట బెట్టుకోకు. జాగ్రత్త! అన్యాయానికి ఒడిగట్టినవారి గురించి నాతో మాట్లాడవద్దు. వారంతా ముంపుకు గురయ్యేవారే.[31]

فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلْكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي نَجَّانَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٨﴾

28 మరి నువ్వూ, నీ వెంటవచ్చిన వారూ ఓడలో పయనమయ్యాక, "దుర్మార్గుల బారి నుంచి మమ్మల్ని రక్షించిన అల్లాహ్‌కు కృతజ్ఞతలు" అని పలుకు.

وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿٢٩﴾

29 ఇంకా ఈ విధంగా వేడుకో: "నా ప్రభూ! నన్ను శుభప్రదమైన చోట దించు.[32] నీవు ఎంతో సురక్షితంగా (క్షేమంగా) దించేవాడవు."[33]

ఉపరితల భాగం అని అర్థం. ఆ సమయంలో సర్వత్రా నేలలో నీరు పెల్లుబికింది. భూభాగంలో జల ప్రళయం వచ్చినప్పుడు ఓడలోకి ఎక్కటం వినా మార్గాంతరం లేదు.

29. అంటే వృక్షాలు, జంతువులు మొదలగు అన్ని జాతులకు చెందిన జంటలను నీవెంట ఉంచుకో. ఎందుకంటే వారి సంతతి మిగిలి ఉండటం అవసరం.

30. తలబిరుసుతనంతో చెలరేగిపోయే అవిశ్వాసులను శిక్షించటానికే మేము కట్టుదిట్టమైన ఈ చర్యను గైకొంటున్నాము. కాబట్టి ఆ దుర్మార్గుల గురించి మాట్లాడకు. వారికోసం సిఫారసు చేయకు అని అల్లాహ్ తన ప్రవక్త నూహుకు ముందుగానే నిర్దేశిస్తున్నాడు. ముఖ్యంగా నూహు (అలైహిస్సలాం) భార్యను, కొడుకును దృష్టిలో పెట్టుకుని ఈ మాటలనబడ్డాయి.

31. దుర్మార్గులపై శిక్ష వచ్చిపడినప్పుడు వారిపై జాలి చూపనవసరం లేదు. వారిలో ఏ ఒక్కరికోసం కూడా సిఫారసు చేయనక్కర లేదు. ఎందుకంటే ముంపుకు గురయ్యే శిక్ష వారికోసం రాసిపెట్టి ఉంది. మా నిర్ణయానికి తిరుగు ఉండదు.

32. దైవవిధేయులందరినీ ఓడలోకి ఎక్కించుకున్న తరువాత నీ ప్రభువుకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకో. దుష్టులను శిక్షించి, వారి చెరనుంచి మీకు విముక్తి కల్పించేవాడు ఆయనే. అందుకే సురక్షితమైన చోట ఓడను చేర్చమని నీ ప్రభువును ప్రార్థించు.

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ وَإِن كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ﴿٣٠﴾

30 నిశ్చయంగా ఇందులో గొప్ప సూచనలున్నాయి.[34] మేము తప్పక పరీక్షిస్తాము.[35]

ثُمَّ أَنشَأْنَا مِن بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٣١﴾

31 వారి తరువాత మేము మరో తరాన్ని ప్రభవింపజేశాము.[36]

فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۖ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣٢﴾

32 మరి వారివద్దకు వారి జాతికే చెందిన ప్రవక్తను పంపాము.[37] (అతనిలా పిలుపు ఇచ్చాడు:) "మీరంతా అల్లాహ్‌ను ఆరాధించండి. ఆయన తప్ప మీకు మరో ఆరాధ్యుడు లేడు.[38] మీరెందుకు భయపడరు?"

33. ఈ దుఆతోపాటు అంతిమ దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం) వాహనం ఎక్కినప్పుడు పఠించే దుఆను కూడా మనమందరం పఠించటం మంచిది. అల్లాహు అక్బర్ .... అల్లాహు అక్బర్ .... అల్లాహు అక్బర్. **"సుబ్‌హానల్లజీ సఖ్ఖరలనా హాజా వమాకున్నా లహూ ముఖ్‌రినీన్. వ ఇన్నా ఇలా రబ్బినా లమున్‌ఖలిబూన్."** (జుఖ్‌రుఫ్ –13,14)

34. ఆలోచించే వారి కొరకు ఈ వృత్తాంతంలో పలు నిదర్శనాలున్నాయి. సర్వోన్నతుడైన అల్లాహ్ హజ్రత్ నూహ్ (అలైహిస్సలాం)ను, ఆయన అనుయాయులను కాపాడి, అవిధేయులను నాశనం చేశాడు. దైవప్రవక్తలు చెప్పేది సత్యం అయి ఉంటుంది. వారికి దేవుని తోడ్పాటు లభిస్తుంది. అల్లాహ్ తాను తలచుకున్నదాన్ని చేసి తీరుతాడు. సత్యాసత్యాల, ధర్మాధర్మాల మధ్య తరం తరం... నిరంతరం జరిగే సంఘర్షణను ఆయన గమనిస్తూ ఉంటాడు. అధర్మం అవధులు మీరినప్పుడు ఆయన తన శిక్షా కొరడాను ఝుళిపిస్తాడు. ఆయన ఆగ్రహానికి గురైన వారు ఇక బ్రతికి బయటపడటం కష్టం.

35. అంటే మా ప్రవక్తల ద్వారా మేము ప్రజలను పరీక్షిస్తూ ఉండేవారము.

36. చాలామంది ఖుర్‌ఆన్ వ్యాఖ్యాతల ప్రకారం నూహు (అలైహిస్సలాం) తరువాత అల్లాహ్ ఉనికిలోకి తీసుకువచ్చిన జాతి ఆద్ జాతి. మరి కొంతమంది సమూద్ జాతిని కూడా ప్రస్తావించారు. ఎందుకంటే భయంకరమైన శబ్దం ద్వారా తుదముట్టించబడినది సమూద్ జాతివారే. ఇంకా కొంతమంది అభిప్రాయం ప్రకారం ఈ జాతివారు హజ్రత్ షుఐబ్ (అలైహిస్సలాం) కాలం నాటి మద్‌యన్ జనులు. వారు కూడా భయంకరమైన కేక ద్వారానే తుదముట్టించబడ్డారు.

37. ఆ ప్రవక్తను మేము వేరొక చోటి నుంచి పంపలేదు, స్వయంగా వారిలో నుంచే ప్రభవింపజేశాము. ఆ ప్రవక్త చిన్ననాటి నుంచి వారి మధ్య పెరిగినవాడే. వారతన్ని

33 సత్యాన్ని తిరస్కరించిన, పరలోకంలో కలవటాన్ని ధిక్కరించిన, ప్రాపంచిక జీవితంలో మేము భోగభాగ్యాలను ఇచ్చిన[39] అతని జాతి నాయకులు[40] ఇలా అన్నారు: "ఇతను కూడా మీలాంటి సామాన్య మానవుడే. మీరు తినేదే ఇతనూ తింటున్నాడు. మీరు త్రాగేదే ఇతనూ త్రాగుతున్నాడు."[41]

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِلِقَاءِ الْآخِرَةِ وَأَتْرَفْنَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَٰذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ ﴿٣٣﴾

34 "మీరు గనక మీలాంటి ఒక మానవ మాత్రుణ్ణి అనుసరించారంటే తప్పక నష్టపోతారు."[42]

وَلَئِنْ أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذًا لَخَاسِرُونَ ﴿٣٤﴾

బాగా ఎరుగుదురు. అతని వంశపరంపర గురించి, జననం గురించి, నడవడిక గురించి వారికి క్షుణ్ణంగా తెలుసు.

38. అంతకు మునుపు వచ్చిన ప్రవక్తలు తమ జనులకు అందజేసిన ఏకదైవారాధనా సందేశాన్నే ఆ ప్రవక్త కూడా అందజేశాడు.

39. వారు దైవప్రవక్తను ధిక్కరించటానికి, పరిహాసమాడటానికి ప్రధాన కారణాలు రెండు: 1. అంతిమ దినంపై వారికి విశ్వాసం లేకపోవటం. 2. ప్రాపంచిక సిరిసంపదల మూలంగా కలిగిన అహంకారం. ఈనాడు కూడా పరిస్థితి ఇంచుమించు ఇంతే. ఆస్తిపాస్తులను, అధికారాన్ని చూసుకుని చాలామంది దైవభక్తులను వేళాకోళం చేస్తుంటారు. దైవమార్గం వైపుకు పిలిచేవారిని చిన్నచూపు చూస్తుంటారు.

40. అన్ని కాలాల్లోనూ, అన్ని జాతుల్లోనూ ఆయా జాతుల సర్దారులు, అయ్యవార్లే దైవ ప్రవక్తలను ధిక్కరించటంలో ముందంజ వేశారు. ఈ కారణంగా జాతి జనులలో అత్యధికులు విశ్వాసభాగ్యానికి దూరంగా ఉండిపోయేవారు. ఎందుకంటే సమాజంపై ఈ పెత్తందార్ల ప్రభావం అధికంగా ఉండేది. సామాన్య ప్రజానీకం ఈ బడాబాబుల వెనకాలే నడిచేది.

41. మన లాగే తినేవాడు, త్రాగేవాడు 'దైవప్రవక్త' ఎలా కాగలుగుతాడు? ఇతనిలో ప్రత్యేకతలేమీ లేవుకదా! అని చెప్పి వారు విశ్వసించేందుకు నిరాకరించారు. ఈనాటికీ మనలో కొందరు మహానుభావులున్నారు. దైవప్రవక్త కూడా అందరిలాంటి మానవుడే అంటే వారు ససేమిరా అంటారు.

42. మీలాంటి ఒక సామాన్య మనిషిని మీరు దైవప్రవక్తగా ఒప్పుకుని, మీ చేజేతులా అతనికి పెద్దరికాన్ని, వైశిష్ట్యాన్ని కల్పించకండి. అలా చేశారంటే మీకు ఇబ్బందులు ఎదురవుతాయి అని ఆ జాతి నాయకులు ప్రజలను తప్పుదోవ పట్టించారు. దైవ ప్రవక్తను మానవ మాత్రునిగా ఒప్పుకోని వర్తమాన ప్రబుద్ధులు కూడా ఇలాంటి

35 "ఏమిటీ, మీరు చచ్చి, మట్టిగా, ఎము కలుగా మారిపోయిన తరువాత కూడా మీరు మళ్లీ లేపబడతారని ఇతను వాగ్దానం చేస్తున్నాడా?"

أَيَعِدُكُمْ أَنَّكُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنتُمْ تُرَابًا وَعِظَامًا أَنَّكُم مُّخْرَجُونَ ﴿٣٥﴾

36 "అసంభవం, మీకు చేయబడే ఈ వాగ్దానం అసంభవం".[43]

هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ ﴿٣٦﴾

37 "జీవితం అంటే అసలు ప్రాపంచిక జీవితమే. మనం ఇక్కడే చస్తూ, బతు కుతూ ఉంటాం. మళ్లీ మనం (సజీవు లుగా) లేపబడటం అనేది ఉండదు."

إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٣٧﴾

38 "ఇతనూ మనిషే. (అయినా కూడా ఇతను) అల్లాహ్‌కు అబద్ధాలు అంటగడ్తు న్నాడు.[44] మేము ఇతన్ని నమ్మేది లేదు."

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٣٨﴾

39 "ప్రభూ! వీళ్ల ధిక్కార వైఖరికి ప్రతిగా నాకు సహాయపడు" అని దైవప్రవక్త ప్రార్థించాడు.[45]

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ ﴿٣٩﴾

40 అప్పుడు, "వీళ్ళు (తమ స్వయం కృతంపై సిగ్గుతో) కుమిలిపోయే సమయం దగ్గరలోనే ఉంది"[46] అని సమాధానం లభించింది.

قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَّيُصْبِحُنَّ نَادِمِينَ ﴿٤٠﴾

సంశయాలలోనే ఊగిసలాడుతున్నారు. వాస్తవమేమిటంటే దేవుడు మనుజ జాతిలోనుంచే తన ప్రవక్తను ఎన్నుకుంటాడు. దైవ సందేశం (వహీ) అందటం వల్ల ఆ ప్రవక్త సామాన్య మానవులకన్నా విశిష్ఠమైన వ్యక్తిగా, ఉన్నతునిగా పరిగణించ బడతాడు. అంతమాత్రాన అతను మానవాతీతుడు అయిపోడు.

43. **'హైహాత'** (هَيْهَات) అంటే బహుదూరం అని అర్థం. విషయాన్ని నొక్కి చెప్పటం కోసం ఈ పదం వరుసగా రెండుసార్లు ఉపయోగించబడింది.

44. మరణించిన తరువాత మళ్లీ బ్రతికించబడటం అనేది బూటకం. ఈ వ్యక్తి ఉత్తుత్తి మాటల్ని సృష్టించి, వాటిని అల్లాహ్‌కు ఆపాదిస్తున్నాడు.

45. తుదకు నూహు మాదిరిగానే ఈ ప్రవక్త కూడా సహాయం కొరకు దైవసన్నిధిలో దీనంగా వేడుకున్నాడు.

46. అంటే, మా శిక్ష ఎంతో దూరంలో లేదు. త్వరలో అది వారిపై వచ్చిపడుతుంది.

41 ఎట్టకేలకు న్యాయం వాంఛించే దాని ప్రకారం ఒక పెద్ద అరుపు (అమాంతం) వారిని కబళించింది.[47] అంతే! మేము వారిని చెత్తాచెదారంలా చేసేశాము.[48] దుర్మార్గులు దూరమవుగాక!

فَاَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنٰهُمْ غُثَآءً ۚ فَبُعْدًا لِّلْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۴۱﴾

42 మేము వారి తరువాత మరెన్నో తరాలను ప్రభవింపజేశాము.[49]

ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ قُرُوْنًا اٰخَرِيْنَ ﴿۴۲﴾

43 వాటిలో ఏ సమాజం కూడా నిర్ధారిత గడువుకు ముందు పోవటం గానీ, వెనుక ఉండిపోవటంగానీ జరగలేదు.[50]

مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا يَسْتَاْخِرُوْنَ ﴿۴۳﴾

వాళ్లు ఆ సమయంలో పశ్చాత్తాపం చెందుతారు. కాని శిక్షను చవిచూసిన తరువాత చెందే పశ్చాత్తాపం ఎలాంటి లాభాన్నీ చేకూర్చదు.

47. ఈ కేక లేక అరుపు హ'జ్రత్ జిబ్రయీల్ (అలైహిస్సలాం)దని ఒక అభిప్రాయం ఉంది. అది ప్రకృతి ప్రకోపం అని మరో అభిప్రాయం. ఏమైనా ఆ కేకకు పెనుగాలి కూడా తోడైంది. రెండూ కలసి ఆ జాతి వారిని ఎత్తి పడేశాయి. వారి పరిస్థితి చెత్తా చెదారంలా అయిపోయింది.

48. **"ఘుసాఅన్"** (غُثَآءً)అంటే అసలు వరద నీటిలో కొట్టుకువచ్చిన చెత్త అని అర్థం. అందులో వృక్షాల కుళ్ళిన ఆకులు, మండలు, రెమ్మలు ఉంటాయి. గడ్డిపరకలు ఉంటాయి. నీటి తాకిడి తగ్గిపోగానే అవి కూడా ఒక చోట పేరుకుని, ఎండి, పనికిరాని చెత్తకుప్పలా పడి ఉంటాయి. మా సందేశాన్ని నిర్లక్ష్యం చేసిన ఈ గర్విష్ఠుల పరిస్థితి కూడా అలాగే తయారయ్యింది.

49. అంటే హ'జ్రత్ సాలెహ్, హ'జ్రత్ లూత్, హ'జ్రత్ షుఐబ్ (అలైహిముస్సలాం)ల జాతులన్న మాట. ఆరాఫ్, హూద్ సూరాలలో కూడా ఈ క్రమంలోనే ఈ సంఘటనలు వివరించబడ్డాయి. మరి కొంతమంది బనీ ఇస్రాయీల్ అని భావించారు. **ఖురూన్**: ఈ పదం ఖర్నున్‌కు బహువచనం. సమాజం (ఉమ్మత్) అన్న అర్థంలో ఈ పదం ఇక్కడ ఉపయోగించబడింది.

50. ఈ సమాజాల వారు కూడా నూహు, ఆద్ జాతి వారి లాగానే శిక్షించే సమయం ఆసన్నంకాగానే సర్వనాశనం చేయబడ్డాయి. ఒక్క క్షణం అటూ ఇటూ కాలేదు. "ఈ గడువు పూర్తయినప్పుడు ఒక్క గడియకాలం కూడా ముందూ వెనుకా కావటం జరగదు." (యూనుస్ – 49)

44 తరువాత మేము మా ప్రవక్తలను
ఎడతెగకుండా పంపాము.[51] ఎప్పుడు ఏ
జాతి వద్దకు వారి ప్రవక్త వచ్చినా ఆ జాతి
అతనిని ధిక్కరిస్తూనే వచ్చింది. అందువల్ల
మేము ఒకరి తరువాత ఒకరిని తుద
ముట్టించి,[52] వారిని జరిగిన కథలుగా[53]
చేసేశాము. విశ్వసించని జాతులు దూర
మవుదురు గాక!

ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرَا ۖ كُلَّمَا جَاءَ أُمَّةً رَّسُولُهَا كَذَّبُوهُ
فَأَتْبَعْنَا بَعْضَهُم بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ ۚ
فَبُعْدًا لِّقَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾

45 ఆ తరువాత మేము మూసాకు, అతని
సోదరుడు హారూనుకు మా సూచనలను,
స్పష్టమైన ప్రమాణాన్ని ఇచ్చి పంపాము[54]–

ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا
وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٤٥﴾

46 – ఫిరౌను వద్దకు, అతని సర్దారుల
వద్దకు. కాని వారు అహంకారం ప్రదర్శిం
చారు. అసలే వారు తలబిరుసు
మనుషులు.[55]

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٦﴾

51. **'తత్‌రా'** (تَتْرَا) అంటే నిరాఘాటంగా, నిరంతరాయంగా, ఎడతెగకుండా, ఒకరి తరువాత ఒకరు చొప్పున అన్న అర్థాలు వస్తాయి.

52. మేము ఎంతమంది ప్రవక్తలను పంపినా ఆ జాతుల వారు దారికి రాలేదు. ఒక జాతి తరువాత మరో జాతి వారు తమ ప్రవక్తలను–వరుసగా–ధిక్కరిస్తూ పోయారు. అందువల్ల మేము కూడా ఆ ధిక్కారులను వరుసగా శిక్షిస్తూ పోయాము.

53. వినేవారికి ఆ జాతుల గాథ ఆసక్తికరమైనదిగా చేశాము. ఎందుకంటే ఒక్కోజాతి ముగింపు ఒక్కో విధంగా జరిగింది. వారికి అలాంటి దుర్గతి పడుతుందని ఎవరూ ఊహించి ఉండరు.

54. **'సూచనలు'** అంటే దేవుడు మూసాకు ప్రసాదించిన 9 సూచనలు. ఆరాఫ్ సూరాలో అవి వివరించబడ్డాయి. 'స్పష్టమైన ప్రమాణం' అంటే ఫిరౌన్ దర్బారులో మూసా దేవుని ఏకత్వానికి, శక్తికి సంబంధించి చేసిన వాదన మరియు ప్రదర్శించిన మహిమలు. కాని ఫిరౌన్ నుంచి గానీ, అతని అధికారుల నుంచి గాని దానికి సమాధానం లభించలేదు.

55. ఫిరౌనీయులు మొదటినుంచీ జాత్యహంకారంతో విర్రవీగుతున్న మనుషులే. దానికి మూలకారణం వారికి మరణానంతర జీవితంపై నమ్మకం లేకపోవటం. ఇహలోకంలో లభించిన అధికారం, సైనికబలంతో వారు మరింత గర్విష్ఠులైపోయారు.

فَقَالُوٓا أَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عٰبِدُوْنَ ﴿٤٧﴾

47 "ఏమిటీ, మనలాంటి ఇద్దరు మానవ మాత్రులను మనం విశ్వసించాలా? చూడ బోతే వీళ్ల జాతి వారు స్వయంగా మనకు బానిసలుగా ఉన్నారు"[56] అని వారన్నారు.

فَكَذَّبُوْهُمَا فَكَانُوْا مِنَ الْمُهْلَكِيْنَ ﴿٤٨﴾

48 ఆ విధంగా వారిద్దరినీ ధిక్కరించి వాళ్లు కూడా నాశనమయ్యే వారిలో చేరిపోయారు.

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُوْنَ ﴿٤٩﴾

49 ప్రజలు సన్మార్గం పొందటానికి మేము మూసాకు గ్రంథం ప్రసాదించాము.[57]

وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَاُمَّهٗۤ اٰيَةً وَّاٰوَيْنٰهُمَاۤ اِلٰى رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَّمَعِيْنٍ ﴿٥٠﴾

50 మేము మర్యమ్ కుమారుణ్ణి, అతని తల్లిని ఒక సూచనగా చేశాము.[58] వారిద్దరికీ ఎత్తయిన ప్రదేశంలో[59] ఆశ్రయం కల్పించాము. అది ప్రశాంత మైన స్థలం, నీటి కాలువగల ప్రదేశం.

56. వారి ధిక్కరణకు ప్రధాన కారణం ఇక్కడ కూడా వారు 'మానవ మాత్రులు' కావటమే. పైగా ఒక బానిస జాతికి చెందిన ఇద్దరు పురుషులు నేరుగా చక్రవర్తి దగ్గరకు వచ్చేసి బోధపరచటం కూడా వారికి నచ్చలేదు. ఇది వారి గర్వాహంకారానికి, జాత్యహంకారానికి ఒక మచ్చు తునక.

57. ఫిరౌను జనులను సముద్రంలో ముంచివేసిన తరువాతే దైవప్రవక్త మూసాకు తౌరాతు గ్రంథం వొసగబడిందని ఇమామ్ ఇబ్నె కసీర్ తెలిపారు. తౌరాతు గ్రంథం అవతరించిన మీదట అల్లాహ్ ఏ జాతిని కూడా ఇలాంటి పెద్ద ఆపదకు గురిచేయలేదు. కాకపోతే అవిశ్వాసులతో ధర్మయుద్ధం (జిహాద్) చేయమని విశ్వాసులకు ఉపదేశించటం జరిగింది.

58. ఎందుకంటే మర్యమ్ కుమారుడైన ఈసా (ఏసుక్రీస్తు - అలైహిస్సలాం) తండ్రి లేకుండానే జన్మించారు. ఇది ప్రభువు తరపున లోకానికి ఒక సూచన. ఆది మానవుడైన హజ్రత్ ఆదం (అ)ను తల్లి, తండ్రి–ఇద్దరూ లేకుండానే పుట్టించిన అల్లాహ్, హవ్వాను ఆదం ప్రక్కటెముక నుంచి సృష్టించిన అల్లాహ్యే మర్యమ్ పుత్రుణ్ణి ఈ విధంగా సృష్టించాడు. ఇవన్నీ అల్లాహ్ సూచనలే. ఆయన తలచుకుంటే ఏదీ అసాధ్యం కాదు.

59. ఎత్తయిన ప్రదేశం (రబ్వా) అంటే బైతుల్ మఖ్దిస్ క్షేత్రం అని భావం. నీటి కాలువ గల ప్రదేశం అంటే హజ్రత్ ఈసా జన్మించినప్పుడు హజ్రత్ మర్యమ్ పాదాల క్రింద నుంచి అల్లాహ్ నీటి ఊటను వెలువరించిన స్థలం అన్నమాట. ఇంతకుముందు మర్యమ్ సూరాలో ఈ వివరాలు వచ్చాయి.

51 ఓ ప్రవక్తలారా! పరిశుద్ధ వస్తువులు తినండి, సదాచరణ చేయండి.[60] మీరు చేసేదంతా నాకు తెలుసు.	يَٰٓأَيُّهَا ٱلرُّسُلُ كُلُوا۟ مِنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَٱعْمَلُوا۟ صَٰلِحًا ۖ إِنِّى بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٥١﴾

60. **'తయ్యిబాత్'** (طَيِّبَات) అంటే పరిశుద్ధమైన, ధర్మసమ్మతమైన, స్వాదిష్టమైన, రుచికరమైన వస్తువులు అని భావం. కొందరు దీన్ని 'ధర్మసమ్మతమైన' అని అనువదించారు. రెండు అర్థాలూ సరైనవే. ఎందుకంటే పరిశుద్ధమైన ప్రతి వస్తువునూ అల్లాహ్ ధర్మ సమ్మతం (హలాల్) గావించాడు. కాగా; ధర్మసమ్మతమైన ప్రతి ఆహార వస్తువూ పరిశుభ్రమైనదే, రుచికరమైనదే అయి ఉంటుంది.

అశుద్ధమైన పదార్థాలను అల్లాహ్ అధర్మంగా (హరామ్)గా ఖరారు చేయటానికి ప్రధాన కారణం అవి పర్యవసానం రీత్యా మంచివి కాకపోవటమే. పైగా అవి హానికరమైనవై ఉంటాయి. అశుద్ధమైన, నిషిద్ధమైన వస్తువులను తినే జాతుల వారికి, వారి ఆహార అలవాట్ల మూలంగా అవి వారికి ఒకింత తృప్తిని ఇచ్చినా వాటి ఫలితం మాత్రం బావుండదు.

ఇక సదాచరణ గురించి. ఖుర్ఆన్ హదీసులకు అనుగుణంగా, షరీయత్‌కు బద్ధంగా ఉన్నదే సదాచరణ. అంతేగాని ప్రజలకు మంచివిగా అనిపించినవన్నీ మంచిపనులు కాలేవు. చాలామంది ప్రజలు పాల్పడే బిద్అతులు (ధర్మంలో కల్పించుకోబడిన పలు సరికొత్త అంశాలు) కూడా చూడటానికి ఎంతో అందంగా, పుణ్యప్రదమైనవిగా అగుపిస్తాయి. కాని ఇస్లాం ధర్మంతో వాటికి ఏమాత్రం సంబంధం ఉండదు. పైగా అవి అపమార్గానికి దారితీస్తాయి. ధర్మంలో కొత్త బాణీని మొదలెట్టిన వారికి ఆ పనులు ఎంతో ఇంపుగా ఉంటాయి. తాము నిర్వర్తించవలసిన విద్యుక్త ధర్మాలకన్నా, సున్నతులకన్నా, పుణ్యప్రదమైన అంశాల (ముస్తహబ్బాత్)కన్నా ఈ బిద్అతులకే వారు ప్రాముఖ్యం ఇస్తారు. కాని ప్రయోజనం శూన్యం.

పరిశుద్ధమైన ఆహారపదార్థాలతోపాటు సదాచరణను ప్రస్తావించటం గమనించదగిన విషయం. పరిశుద్ధమైన (ధర్మసమ్మతమైన) వస్తువులకు – సదాచరణ (అమలె సాలెహ్)కు అవినాభావ సంబంధం ఉంది. ఇవి ఒకదానికొకటి సహాయకారి వంటివి. హలాల్ సంపాదనను తినేవాడికి సదాచరణ సులభమవుతుంది. మరోవైపు సదాచరణ మనిషిని హలాల్ సంపాదన కోసం పురికొల్పుతూ ఉంటుంది. ధర్మబద్ధంగా లభించిన దాంతోనే తృప్తి చెందే మంచిప్రేరణ కూడా ఇస్తుంది. అందుకే అల్లాహ్ తన ప్రవక్త లందరినీ ఈ రెండు విషయాలను ఖచ్చితంగా పాటించవలసిందిగా ఆదేశించాడు. అందుకే దైవప్రవక్తలు కూడా స్వయంగా చెమటోడ్చి, సంపాదించిన దానిలో జీవనావసరాలు తీర్చుకునేవారు. దైవప్రవక్త హజ్రత్ దావూదు (అలైహిస్సలాం) గురించి ఈ విధంగా అనబడింది : **"కాన యాకులు మిన్ కస్బి యదిహి"** (ఆయన తన

52 నిశ్చయంగా మీ ఈ ధర్మం ఒకే ధర్మం.[61] నేనే మీ అందరి ప్రభువును. కాబట్టి మీరు నాకు భయపడండి.

وَإِنَّ هَٰذِهِۦٓ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَٰحِدَةً وَأَنَا۠ رَبُّكُمْ فَٱتَّقُونِ ٥٢

53 అయితే వారంతట వారే (విభేదించుకుని), తమ ధర్మాన్ని ముక్కచెక్కలుగా చేసుకున్నారు. ప్రతి (మత) వర్గం తన వద్దనున్న దాంతోనే సంబరపడిపోసాగింది.

فَتَقَطَّعُوٓا۟ أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ زُبُرًا ۖ كُلُّ حِزْبٍۭ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ٥٣

54 కనుక నువ్వు (కూడా) వాళ్ళను వాళ్ళ ఏమరుపాటులో కొంతకాలం మునిగి ఉండేలా విడిచిపెట్టు.[62]

فَذَرْهُمْ فِى غَمْرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ٥٤

చేతులతో సంపాదించిన దానిని భుజించేవారు). (సహీహ్ బుఖారీ : అల్ బుయూ). మహనీయ ముహమ్మద్ (సఅసం) వారు ఇలా ప్రవచించారు : "ప్రతి ప్రవక్తా గొఱ్ఱెల కాపరిగా పనిచేశారు. నేను సయితం మక్కా వాసుల గొఱ్ఱెల్ని కొద్దిపాటి కూలిపై మేపాను." (సహీహ్ బుఖారీ – కితాబుల్ ఇజార)

కాని ఈనాటి బూర్జువాలు, బ్లాక్‌మెయిలర్లు, స్మగ్లర్లు, వడ్డీవ్యాపారులు, అవినీతిపరులు కష్టపడి, చెమటోడ్చి సంపాదించి తినే వారిని అల్పులుగా, బడుగుజీవులుగా, అమాయకులుగా చిత్రీకరిస్తున్నారు. మరి చూడబోతే షరీయతు దృష్టిలో ఆదరణీయులు ఈ కష్టజీవులే! హలాల్ సంపాదనను తినేవారే!! ఒక ఇస్లామీయ సమాజంలో అధర్మసంపాదకులకు ఎలాంటి విలువా, ఆదరణా లేదు – వారు 'ఖారూన్ ఖజానాలకు' యజమానులైనాసరే! అయితే పగలల్లా శ్రమించి, ధర్మసమ్మతంగా సంపాదించిన కొద్దిపాటి వేతనంతో కడుపునింపుకునేవారే ఇస్లాం దృష్టిలో – అల్లాహ్ దృష్టిలో – ఎంతో గౌరవనీయులు. మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం) వారు కూడా ఈ విషయాన్ని గురించి చాలా గట్టిగా తాకీదు చేశారు: "అధర్మ సంపాదనను ఆర్జించేవాని దానధర్మాలనుగానీ, ప్రార్థనను గాని అల్లాహ్ ఆమోదించడు" అని ఆయన (స) వక్కాణించారు (సహీహ్ ముస్లిం – కితాబుజ్జకాత్)

61. ఇక్కడ **'ఉమ్మతున్'** (أُمَّةً) అంటే ధర్మం (దీన్) అని అర్థం. ఒకే ధర్మం అంటే దైవప్రవక్తలంతా ఒకే దేవుని ఆరాధన వైపుకు పిలుపు ఇచ్చారని భావం. కాని ప్రజలు ఏకదైవారాధనా ధర్మాన్ని విడనాడి వేర్వేరు వర్గాలుగా, సమూహాలుగా విడిపోయారు. ప్రతి వర్గం తాను అవలంబించే మతధర్మం మాత్రమే సరైనదని తలంచి సంతృప్తి చెందింది. వాస్తవానికి అది సత్యానికి బహుదూరాన ఉన్నప్పటికీ తన అభిమతం విషయంలో మటుకు రాజీపడలేదు.

أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُم بِهِ مِن مَّالٍ وَبَنِينَ ﴿٥٥﴾

55 సంతానం మరియు సంపదల ద్వారా మేము వారికి ప్రసాదిస్తున్న సమృద్ధిని చూసి వారేమనుకుంటున్నారు?

نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ ۚ بَل لَّا يَشْعُرُونَ ﴿٥٦﴾

56 తమకు మేళ్లు చేయటంలో మేము వేగిరపడ్తున్నామని వారు తలపోస్తున్నారా?! (లేదు లేదు) వారసలు (యదార్థాన్ని) గ్రహించటం లేదు.

إِنَّ الَّذِينَ هُم مِّنْ خَشْيَةِ رَبِّهِم مُّشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾

57 నిశ్చయంగా ఎవరు తమ ప్రభువు పట్ల భీతితో భయపడుతున్నారో,

وَالَّذِينَ هُم بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾

58 మరెవరు తమ ప్రభువు ఆయతులను విశ్వసిస్తున్నారో,

وَالَّذِينَ هُم بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾

59 ఎవరు తమ ప్రభువుకు సహవర్తులను కల్పించకుండా ఉంటారో,

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوا وَّقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ
إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ ﴿٦٠﴾

60 ఇంకా (దైవమార్గంలో) ఇవ్వవలసిన దాన్ని ఇస్తూ కూడా, తమ ప్రభువు వద్దకు మరలిపోవలసి ఉందనే భావనతో ఎవరి హృదయాలు వణుకుతూ ఉంటాయో,[63]

أُولَٰئِكَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ ﴿٦١﴾

61 వారే త్వరత్వరగా మంచిపనులు చేసుకుంటూ పోతున్నవారు. వాటికోసం వారు పోటీపడతారు.

62. అపమార్గపు అంధకారం కూడా ఎంతో భయంకరమైనది. ఈ గాఢాంధకారంలో చిక్కుకున్న మనిషి దృష్టికి సత్యం కానరాదు. ఈ ఆయతులో **'ఘమ్‌రతిన్'** (غَمْرَةٍ) అనే పదం వచ్చింది. అధిక పరిమాణంలో ఉండి నేలను కప్పి ఉండే నీరు అని దాని అసలు అర్థం. అయితే ఇక్కడ దానికి భ్రాంతి, ఏమరుపాటు, అపమార్గం అన్న అర్థాలు వస్తాయి.

63. వారు అల్లాహ్ మార్గంలో ఖర్చుచేస్తారు. అయినాసరే అల్లాహ్‌కు భయపడుతూ ఉంటారు. తమ దానధర్మాలలో, సత్కార్యాలలో ఎక్కడ ఏ లోపం ఏర్పడిందో, దాని మూలంగా అల్లాహ్ తమను ఎక్కడ నిలదీసి అడుగుతాడోనన్న భావనే అందుకు కారణం. హదీసులో ఈ విధంగా ఉంది : "భయపడుతూ ఉండేది ఎవరు? త్రాగుబోతులా? వ్యభిచారులా? దొంగలా?" అని హజ్రత్ ఆయిషా (ర.అన్హా)

62 మేము ఏ ప్రాణిపైనా దాని శక్తికి మించిన భారం వేయము.[64] మా వద్ద సత్యం పలికే గ్రంథం ఉంది. వారికె లాంటి అన్యాయం జరగదు.

وَلَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا كِتَٰبٌ يَنطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

63 పైగా వారి హృదయాలే దీని విషయంలో అశ్రద్ధకు గురై ఉన్నాయి. ఇవి గాకుండా వారు చేసే మరెన్నో (చెడు) చేష్టలు[65] కూడా ఉన్నాయి.

بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمْرَةٍ مِّنْ هَٰذَا وَلَهُمْ أَعْمَٰلٌ مِّن دُونِ ذَٰلِكَ هُمْ لَهَا عَٰمِلُونَ ﴿٦٣﴾

64 ఆఖరికి మేము వారిలోని భోగలాలసులను శిక్షలో పట్టుకున్నప్పుడు,[66] వారు ఆర్తనాదాలు చేయసాగారు.

حَتَّىٰٓ إِذَآ أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِم بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجْـَٔرُونَ ﴿٦٤﴾

సందేహపడగా, "కాదు. నమాజు చేసేవారు, ఉపవాసాలు పాటించేవారు, దానధర్మాలు చేసేవారు అల్లాహ్‌కు భయపడుతూ ఉంటారు. (తమవల్ల జరిగిన ఏ తప్పిదం మూలంగా) తమ సత్కార్యాలు స్వీకారయోగ్యం కాకుండాపోతాయో నన్న భయం వారిని పీడిస్తూ ఉంటుంది" అని దైవప్రవక్త (స) వివరించారు. (తిర్మిజీ – మోమినూన్ సూరా; ముస్నదె అహ్మద్ – 6/160,195)

64. అల్ బఖరా సూరా చివర్లో కూడా ఇలాంటి ఆయతు (286) ఉంది.

65. అంటే షిర్కుతోపాటు వారు పాల్పడిన ఇతర పెద్ద పెద్ద పాపకార్యాలు కూడా చాలా ఉన్నాయి. అవన్నీ విశ్వాసుల గుణగణాలకు విరుద్ధమైనవి.

66. దైవాగ్రహం విరుచుకుపడినప్పుడు కలవారిని, లేనివారిని – అందరినీ అది కబళిస్తుంది. అయితే శ్రీమంతుల గురించి ప్రత్యేకంగా నొక్కి చెప్పటంలోని ఉద్దేశం ఏమిటంటే జాతి జనుల నాయకత్వ పగ్గాలు సాధారణంగా వారి చేతుల్లోనే ఉంటాయి. వారు కోరిన దిశలో జాతి ప్రజలను తీసుకుపోయేవారు. వారు గనక దేవుని అవిధేయతపై మొండికేస్తే జాతి ప్రజలు కూడా ఈ వైఖరిపై పాతుకుపోయేవారు. వారికి తమ స్వయంకృతాలపై సిగ్గుపడి, పశ్చాత్తాపం చెందే ఆలోచన ఉండదు. పూర్వం దేవుడు అనేక జాతులకు చెందిన ధనవంతులకు అవకాశం ఇచ్చాడు. వారి సిరిసంతానాదులలో, పాడిపంటల్లో వృద్ధిని వొసగాడు. ఏదో ఒక రోజు వారు దారికి వస్తారని ఆశించటం జరిగింది. కాని వారి పెడసరి పోకడలు మారలేదు. అందువల్ల దైవసంప్రదాయం అమలుపరచవలసిన ఆవశ్యకత ఏర్పడింది. ఆనాడు మక్కా అవిశ్వాసుల్లోని ఆస్తిపరులను, నాయకమన్యులను దృష్టిలో పెట్టుకుని ఈ హెచ్చరిక

لَا تَجْـَٔرُوا الْيَوْمَ إِنَّكُم مِّنَّا لَا تُنصَرُونَ ٦٥

65 ఈ రోజు అరవవలసిన అవసరం లేదు. మాకు వ్యతిరేకంగా మీరు ఎవరి సహాయమూ పొందలేరు.[67]

قَدْ كَانَتْ آيَاتِي تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ تَنكِصُونَ ٦٦

66 (ఒకప్పుడు) నా ఆయతులు మీకు చదివి వినిపించబడేవి.[68] అయినా మీరు కాలి మడమలపైన వెనుతిరిగి పోయేవారు (కదా!).[69]

مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَامِرًا تَهْجُرُونَ ٦٧

67 గర్విష్ఠుల్లా ప్రవర్తించేవారు.[70] కల్లబొల్లి కబుర్లు చెప్పుకుని, దాన్ని (ఖుర్ఆన్‌ను) వదిలిపోయేవారు[71] (అని వారితో అనబడుతుంది).

చేయబడింది. ఈనాటి కుబేరులకు, అగ్రకులాల వారికి కూడా ఇది వర్తిస్తుంది. బద్ర్ యుద్ధంలో హేమాహేమీలనబడే మక్కా అవిశ్వాస నాయకులు మట్టి కరిచారు. అంతిమ దైవప్రవక్త (సఅసం) వారు మనసు నొచ్చుకుని చేసిన ప్రార్థన ఫలితంగా మక్కాలోని కర్కశులు కరువు కాటకాల వాతన పడ్డారు. ఇవి ఇహలోకంలో సంభవించే సాధారణ శిక్షలు. పరలోక శిక్ష ఉండనే ఉంది.

"ముత్‌రఫీన్" (مُتْرَفِين) అంటే 'కలిమిలో సుఖంగా బతుకుతున్నవారు' అని అర్థం.

67. అంటే మీరు మూల్గినా, అరిచినా, గగ్గోలుపెట్టినా మిమ్మల్ని ఆదుకునే వారెవరూ లేరు. అలాగే పరలోక శిక్ష నుంచి కూడా వారిని కాపాడే వాడెవడూ ఉండడు.

68. అంటే ఖుర్ఆన్ చదివి వినిపించబడేది లేక అల్లాహ్ ఆదేశాలు వారి ముందు వినిపించబడేవి. దైవప్రవక్త ప్రవచనాలు కూడా ఇందులోకి వస్తాయి.

69. విముఖతతో, విరక్తితో వారు ఆ విధంగా ప్రవర్తించేవారు.

70. ఈ వాక్యానికి విద్వాంసులు రెండు రకాల భావార్థాలు చెప్పారు : 1. తాము కాబా గృహ ధర్మకర్తలం అన్న గర్వం వారిలో ఎక్కువగా ఉండేది. ఆ కారణంగా వారు దైవవాక్యాల పట్ల దురుసుగా ప్రవర్తించేవారు. 2. ఖుర్ఆన్ వాక్యాలను వినగానే వారిలో పౌరుషం వచ్చేది. అహంకారం కట్టలు త్రెంచుకునేది. అదే విశ్వాస మార్గంలో వారికి ప్రధాన అడ్డంకిగా నిలిచేది.

71. **'సమరున్'** అంటే రాత్రిపూట జరిపే మంతనాలు అని అసలు అర్థం. అయితే పూర్వరంగం ప్రకారం మక్కా అవిశ్వాసులు రాత్రిపూట సమావేశమై దివ్య ఖుర్ఆన్ గురించి, మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) గురించి చెప్పుకునే మాటలు అని భావం. ఈ మాటల్లో వ్యతిరేకత, వేళాకోళం, వ్యంగ్యం – అన్నీ కలగలసి ఉండేవి. ఒక్కోసారి అర్థంపర్థం

68 ఏమిటీ, వారు ఈ వాక్కు గురించి ఎన్నడూ చింతన చేయలేదా?[72] లేక పూర్వం తమ తాతముత్తాతల వద్దకు రాని విషయం వారి వద్దకు వచ్చినందుకా?[73] (ఈ మంకుతనం?)

أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُم مَّا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾

69 లేక తమ సందేశహరుణ్ణి ఎరుగక పోవటం వల్ల వారు అతన్ని నిరాకరిస్తు న్నారా?[74]

أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنكِرُونَ ﴿٦٩﴾

70 లేక అతనికి పిచ్చిపట్టిందని వారంటు న్నారా?[75] అసలు విషయం ఏమిటంటే అతను వారి వద్దకు సత్యాన్ని తీసుకు వచ్చాడు. అయితే వారిలో చాలా మందికి సత్యమంటే అసలే పడదు.[76]

أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ ۚ بَلْ جَاءَهُم بِالْحَقِّ وَأَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ﴿٧٠﴾

లేకుండా నోటికొచ్చినట్లు ప్రేలేవారు. కట్టుకథలు అల్లేవారు. వాటివల్ల వారికి చేకూరే ప్రయోజనం ఏమీ లేకపోయినా తమ గుండె మంటలను ఆ విధంగా చల్లార్చుకున్నా మని వారు భావించేవారు (ఫత్‌హుల్ ఖదీర్, ఐసరుత్తఫాసీర్).

72. **'వాక్కు'** అంటే దివ్య ఖుర్‌ఆన్ అని భావం. వారే గనక దానిపై నిజాయితీగా యోచన చేసి ఉంటే దాన్ని తప్పకుండా విశ్వసించి ఉండేవాళ్ళు.

73. అజ్ఞానకాలంలో వారి తాతలు, తండ్రులు ఏ ధర్మానికి, ఏ షరీయతుకు నోచుకోకుండా పోయారో అది ఇప్పుడు వారివద్దకు వచ్చింది. అందుకుగాను వారు సంతోషంగా ఆ ధర్మాన్ని స్వీకరించాల్సింది. దైవానికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోవాల్సింది. కాని వీళ్ళుమాత్రం ఈ అమోఘమైన జీవన ధర్మాన్ని తృణీకరిస్తున్నారు. ఇది చాలా విచారకరం.

74. నిజానికి ఆ సందేశహరుని గురించి వారికి చాలా బాగా తెలుసు. అతని వంశం గురించి, పుట్టుపూర్వోత్తరాలను గురించి వారికి తెలియనిదంటూ లేదు. పైగా అతని నిజాయితీ తత్పరతను, సత్యసంధతను వారు స్వయంగా కొనియాడేవారు.

75. ఈ వాక్యం వారిని హెచ్చరించే ధోరణిలోనే వచ్చింది. ఆ ప్రవక్త (ముహమ్మదు) అందజేసిన ఖుర్‌ఆన్ అపురూపమైన గ్రంథం. అందలి విషయాలు కనీవిని ఎరుగనివి. అలాగే అందలి ప్రబోధనలు లోక శాంతిని ఆశించేవి. మానవత పాలిట కారుణ్యప్రదం వంటివి. మరి అటువంటి మహత్తరమైన సందేశాన్ని, అద్భుతమైన ఖుర్‌ఆన్ గ్రంథాన్ని మతి చలించిన వ్యక్తి అందజేయగలడా?

71 సత్యమే గనక వారి కోర్కెల వెనుక పరుగెత్తినట్లయితే భూమ్యాకాశాలు, అందులో వున్న సమస్తం చిందరవందర అయిపోయేవి.[77] యదార్థమేమిటంటే మేము వారికి వారి ఉపదేశాన్ని చేర వేశాము. కాని వారు మాత్రం తమ ఉపదేశం పట్ల విముఖత చూపుతున్నారు.

وَلَوِ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمٰوٰتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ ۚ بَلْ أَتَيْنٰهُمْ بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٧١﴾

72 పోనీ, నువ్వు వారినుంచి వేతనం ఏదన్నా అడుగుతున్నావా? నీ ప్రభువు ఇచ్చే ప్రతిఫలం చాలా మేలైనదని తెలుసుకో. ఆయన ఉపాధి ప్రదాతలలో కెల్లా శ్రేష్ఠుడు.

أَمْ تَسْأَلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَاجُ رَبِّكَ خَيْرٌ ۖ وَهُوَ خَيْرُ الرّٰزِقِينَ ﴿٧٢﴾

73 (ఓ ప్రవక్తా!) నిశ్చయంగా నువ్వు వారిని రుజుమార్గం వైపునకు పిలుస్తున్నావు.

وَإِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلٰى صِرٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٧٣﴾

74 అయితే పరలోకంపై నమ్మకం లేనివారు సన్మార్గం నుంచి తప్పి పోతారు.[78]

وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصِّرٰطِ لَنٰكِبُونَ ﴿٧٤﴾

76. వారి నిరాకరణకు, అహంభావానికి అసలు కారణం సత్యమంటే గిట్టకపోవటమే. తరతరాలుగా, యుగయుగాలుగా వారి అణువణువునూ పెనవేసుకుపోయిన అజ్ఞానం, అసత్యం మూలంగా వారిలో ఈ వైఖరి పొడసూపింది.

77. ఇక్కడ **'సత్యం'** అంటే ధర్మం (దీన్) మరియు షరీయతు (ధర్మశాస్త్రం) అని భావం. అంతా తమ మనోవాంఛల కనుగుణంగా ఉండాలన్నది ఈ అవిశ్వాసుల మనోభిరామం. మరి ఈ సత్యధర్మమే గనక వారి కోర్కెలకు బానిసగా మారిపోతే పరిస్థితి ఎలా ఉంటుందో ఆలోచించండి. భూమ్యాకాశాల వ్యవస్థ అంతా అతలా కుతలం అయిపోతుంది. సర్వత్రా అరాచకం, అశాంతి అలజడులు రేకెత్తుతాయి. ఉదాహరణకు : ఒకే దేవుని బదులు ఎంతోమంది దేవుళ్లు ఉండాలని వారు కోరు కుంటారు. మరి వారు కోరుకున్నట్లే జరిగితే ఈ విశ్వవ్యవస్థ సజావుగా నడుస్తుందా?

78. అంటే రుజుమార్గం పట్ల వారి వైముఖ్యానికి ప్రధాన కారణం పరలోకంపై నమ్మకం లేకపోవటమే.

75 ఒకవేళ మేము వారిపై దయదలచి, వారి కష్టాలను దూరంచేస్తే వారు తమ తలబిరుసుతనంలో మరింతగా మొండి కేసి, అంధులుగా ప్రవర్తిస్తారు.[79]

وَلَوْ رَحِمْنٰهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِّنْ ضُرٍّ لَّلَجُّوْا فِيْ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ﴿٧٥﴾

76 మేము వారిని శిక్షలో (భాగంగా) కూడా పట్టుకున్నాము. కాని వారు తమ ప్రభువు సమక్షంలో లొంగనూ లేదు, వినమ్రతను వ్యక్తపరచనూ లేదు.[80]

وَلَقَدْ اَخَذْنٰهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوْا لِرَبِّهِمْ وَمَا يَتَضَرَّعُوْنَ ﴿٧٦﴾

77 ఆఖరికి మేము వారిపై కఠినమైన శిక్షా ద్వారాన్ని తెరచివేసినప్పుడు, వారు వెంటనే నిరాశానిస్పృహలకు లోనయ్యారు.[81]

حَتّٰۤى اِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيْدٍ اِذَا هُمْ فِيْهِ مُبْلِسُوْنَ ﴿٧٧﴾

78 ఆయనే (అల్లాహ్‌యే) మీకు చెవులను, కళ్లను, హృదయాలను చేశాడు. కాని మీరు కృతజ్ఞతలు తెలిపేది బహుతక్కువ.[82]

وَهُوَ الَّذِيْۤ اَنْشَاَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٕدَةَ ؕ قَلِيْلًا مَّا تَشْكُرُوْنَ ﴿٧٨﴾

79. ఇస్లాం పట్ల వారి నరనరాల్లో జీర్ణించుకుపోయిన వైరభావానికి, అక్కసుకు, షిర్కు ఊబిలో వారు కూరుకుపోయిన వైనానికి ఇది ఒక నిదర్శనం.

80. ఈ ఆయతులో ప్రస్తావించబడిన 'శిక్ష' అంటే బద్ర్ యుద్ధంలో మక్కా అవిశ్వాసులకు ఎదురైన ఘోర పరాభవం అన్నమాట. ఈ యుద్ధంలో వారి వర్గానికి చెందిన 70 మంది వధించబడ్డారు. లేదా మహాప్రవక్త (సఅసం) గారి మనసు నొప్పించినందుకు వారిపై వచ్చిపడిన కరువుకాటకాలు కూడా కావచ్చు. "ఓ అల్లాహ్! హజ్రత్ యూసుఫ్ కాలంలో ఏడు సంవత్సరాలు కరువు ఏర్పడినట్లే, వీళ్ళను కూడా కరువు కాటకాలకు లోనుచేసి వీరికి వ్యతిరేకంగా నాకు సహాయపడు" అని మహాప్రవక్త (సఅసం) ప్రార్థించారు (బుఖారీ – కితాబుద్దావాత్; ముస్లిం – కితాబుల్ మసాజిద్). దానివల్ల మక్కా తిరస్కారులు తీవ్రమైన కరువుకాటకాలకు గురయ్యారు. ఆ సందర్భంగా అబూ సుఫ్యాన్ దైవప్రవక్త (సల్లం) దగ్గరికి వచ్చి తమ పరిస్థితి జంతువుల చర్మాలు తినేవరకూ వచ్చిందనీ, తమకోసం అల్లాహ్‌ను ప్రార్థించమనీ – అల్లాహ్ కారుణ్యాన్ని, దైవప్రవక్తకు తనతో ఉన్న సంబంధాన్ని ప్రస్తావించి మరీ వినతి చేసుకున్నారు. అప్పుడు ఈ ఆయతు అవతరించింది (ఇబ్నె కసీర్).

81. ఈ కఠిన శిక్ష ప్రాపంచికమైనదీ కావచ్చు లేక పారలౌకికమైనదీ కావచ్చు. ఆ శిక్షకు గురైనప్పుడు వారు అన్ని రకాల ఆశలకు, అవకాశాలకు దూరమైపోతారు.

79 మిమ్మల్ని భూమిపై వ్యాపింపజేసిన వాడు కూడా ఆయనే. ఎట్టకేలకు ఆయన వద్దకే మీరు సమీకరించబడతారు.[83]

وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٩﴾

80 జీవన్మరణాలను ఇచ్చేవాడు కూడా ఆయనే. రేయింబవళ్ళ మార్పిడి[84] కూడా ఆయన అధీనంలోనే ఉంది. మరి మీరు ఆ మాత్రం గ్రహించలేరా?[85]

وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٨٠﴾

81 అసలు అది కాదు. తమ పూర్వీకులు చెబుతూ వచ్చిన దానినే వీళ్ళూ చెబుతున్నారు –

بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ﴿٨١﴾

82 "మేము మరణించి, మట్టిగా, ఎముకలుగా మారిపోయిన తరువాత కూడా మళ్లీ సజీవులుగా లేపబడతామా?" అనంటారు.

قَالُوا أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٨٢﴾

82. అంటే, దేవుడు మీకు వినేశక్తినీ, చూసేశక్తినీ, ఆలోచించే శక్తినీ ప్రసాదించాడు. తద్వారా మీరు సత్యాన్ని పరికించవచ్చు. మంచీ–చెడుల మధ్య గల తేడాను తెలుసుకోవచ్చు. లాభదాయకమైన దానిని స్వీకరించవచ్చు. కాని మీరు ధన్యజీవులుగా రాణించటం లేదు. అంటే దైవప్రసాదితమైన ఈ శక్తి సామర్థ్యాలను సద్వినియోగం చేసుకోవటం లేదు.

83. ఇందులోనూ దైవ నిదర్శనం ఉంది. ఆయన మిమ్మల్ని పుట్టించి ఒకేచోట ఉంచకుండా నేల నాలుగు చెరగులా విస్తరింపజేశాడు. మీ రంగు, రూపు కూడా ఇతరులకన్నా భిన్నంగా ఉంది. మీ అలవాట్లు, అభిరుచులు వేర్వేరుగా ఉన్నాయి. మీ భాషలు వేరు, ప్రాంతాలు వేరు, రీతులు వేరు. కాని ఒకానొక ఘడియ రానున్నది. అప్పుడు మీరంతా ఒకే చోటికి సమీకరించబడతారు. ప్రభువు సమక్షంలో మీ లెక్క తేల్చబడుతుంది.

84. పగలు తరువాత రేయి, రేయి తరువాత పగలు రావటం, కొంతకాలం పగలు చిన్నదిగానూ రేయి పెద్దదిగానూ ఉండటం, మరి కొంతకాలం పగలు పెద్దదిగానూ రేయి చిన్నదిగానూ ఉండటం – ఇదంతా దైవప్రమేయం. దేవునికి తప్ప మరొకరికి ఇందులో ఎలాంటి ప్రమేయం లేదు.

85. ఇదంతా ఆ సర్వశక్తుడయిన అల్లాహ్ అధీనంలో ఉందనీ, సృష్టితాలన్నీ ఆయన ఆజ్ఞలను తు.చ. తప్పకుండా పాటిస్తున్నాయన్న సంగతి మీ బుద్ధికి తట్టడం లేదా?

83 "మాకూ, మా తాతముత్తాతలకు మునుపటి నుంచే ఇలాంటి వాగ్దానం చేయబడుతూ వస్తోంది. ఇవి పూర్వీకుల కట్టు కథలు తప్ప మరేమీ కావు"[86] (అని చెబుతారు).

لَقَدْ وُعِدْنَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا هَٰذَا مِن قَبْلُ إِنْ هَٰذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٨٣﴾

84 "భూమి మరియు అందులో ఉన్న సమస్త వస్తువులు ఎవరివో మీకే గనక తెలిసి ఉంటే చెప్పండి?" అని (ఓ ప్రవక్తా!) వారిని అడుగు.

قُل لِّمَنِ الْأَرْضُ وَمَن فِيهَا إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾

85 "అల్లాహ్‌వే" అని వారు వెంటనే సమాధానం ఇస్తారు. "మరయితే మీరు హితబోధను ఎందుకు గ్రహించటం లేదు?" అని అడుగు.

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾

86 "సప్తాకాశాలకు, మహోన్నతమైన (అర్ష్) పీఠానికి అధిపతి ఎవరు?" అని వారిని ప్రశ్నించు.

قُلْ مَن رَّبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٨٦﴾

87 "అల్లాహ్‌యే" అని వారు జవాబిస్తారు. "మరలాంటప్పుడు మీరెందుకు భయపడరు?"[87] అని వారిని (నిలదీసి) అడుగు.

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ ۚ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾

86. **'అసాతీరు'** (أَسَاطِيرُ) అంటే కల్పించబడినవి, నకలు చేయబడినవి అని అర్థం. 'ఉస్‌తూరతున్' దీని ఏకవచనం. ఈ జీవితం శాశ్వితం కాదనీ, మరణానంతరం మరో జీవితం ఉందని చెప్పటం కొత్త విషయం ఏమీ కాదు. మా తాతముత్తాతలకు కూడా ఇదే చెప్పబడింది. ఇప్పుడు మాకూ అదే చెప్పబడుతోంది. ఇంకెంత కాలం ఇలా మభ్యపెడుతూ ఉంటారు? అదేదో ఎందుకు సంభవించటం లేదు? అసలు మీరు చెప్పేదంతా ఉత్తుత్తిదే. మా పూర్వీకులు ఎవరో పుస్తకాల్లో లిఖించిన విషయాలను మీరు నకలు చేస్తూ వస్తున్నారు. కాబట్టి ఈ కాల్పనిక గాథలను పట్టించుకోవాల్సిన అవసరం లేదు అన్నది అవిశ్వాసుల మాటల్లోని ఆంతర్యం.

87. భూమిని, భూమండలంలో ఉన్న సమస్త వస్తువులను సృష్టించినవాడు అల్లాహ్‌యేనని మీరు స్వయంగా ఒప్పుకుంటున్నప్పుడు, ఆకాశాలకు, అర్ష్ (సింహాసనాని)కి అధిపతి కూడా అల్లాహ్‌యేనని మీరు అంగీకరిస్తున్నప్పుడు ఆరాధనలకు అర్హుడు కూడా ఆయనేనని అంగీకరించటంలో తాత్సారం, తటపటాయింపు ఎందుకు జరుగుతోంది?

88 సమస్త విషయాల సార్వభౌమత్వం ఎవరి చేతుల్లో ఉందో, శరణు ఇచ్చేవాడెవడో,[88] ఎవరికి వ్యతిరేకంగా ఏ శరణూ లభించదో[89] – ఆయనెవరో మీకు తెలిసి ఉంటే చెప్పండి? అని (ఓ ప్రవక్తా!) వారిని అడుగు.

قُلْ مَنْ بِيَدِهٖ مَلَكُوْتُ كُلِّ شَيْءٍ وَّهُوَ يُجِيْرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٨٨﴾

89 "అల్లాహ్ మాత్రమే" అని వారు చెబుతారు. "మరైతే మీరు ఎలా మోసపోతున్నారు?"[90] అని (ఓ ప్రవక్తా!) వారికి చెప్పు.

سَيَقُوْلُوْنَ لِلّٰهِ ۭ قُلْ فَاَنّٰى تُسْحَرُوْنَ ﴿٨٩﴾

మీరు అల్లాహ్ ఏకత్వాన్ని ఒప్పుకుని, ఆయన ఆగ్రహం నుంచి మిమ్మల్ని మీరు ఎందుకు కాపాడుకోరు?

88. తాను రక్షించదలచిన వారిని ఆయన తన ఆశ్రయంలోనికి తీసుకుంటాడు. ఆయన ఆశ్రయం కల్పించిన వారికి ఎవరయినా, ఏదైనా కీడు కలిగించగలరా?

89. అల్లాహ్ గనక ఎవరినయినా శిక్షించదలచినా, నష్టం చేకూర్చదలచినా ఆయన బారినుంచి వారిని కాపాడే నాథుడెవడైనా ఉన్నాడా?

90. మరి మీకేమైపోయింది. మీకు మతిపోయిందా? సర్వాధిపతి అల్లాహ్‌యే అని ఒకవైపు ఒప్పుకుంటూనే మరోవైపు ఆరాధన (ఇబాదత్)లో ఆయనకు భాగస్వామ్యం (షిర్క్) కల్పిస్తున్నారే?! దివ్య ఖుర్ఆన్‌లోని ఈ 'విపులీకరణ'ను బట్టి బోధపడేదేమిటంటే మక్కాలోని ముష్రిక్కులు అల్లాహ్ ప్రభుత్వాన్ని (రుబూబియత్‌ను), సృష్టి ప్రక్రియను, ఆయన ఆధిపత్యాన్ని, దాతృత్వాన్నీ త్రోసిపుచ్చలేదు. పైగా ఈ విషయాలన్నింటినీ వాళ్లు అంగీకరించారు. వారు త్రోసిపుచ్చినది ఏకదైవారాధనను (తౌహీదె ఉలూహియత్‌ని) మాత్రమే. వారు ఒక్క అల్లాహ్‌ను మాత్రమే పూజించేవారు కారు. అల్లాహ్‌ను కూడా పూజించేవారు, అల్లాహ్‌తో పాటు మరికొంతమంది బూటకపు దేముళ్ళను కూడా పూజించేవారు. భూమ్యాకాశాల నిర్మాణంలో, విశ్వవ్యవస్థను నడపటంలో ఆ 'దేముళ్లు' అల్లాహ్‌కు భాగస్వాములన్న ఉద్దేశంతో వారు ఈ షిర్క్ చేసేవారా?! అంటే అది కాదు. మరైతే ఈ షిర్క్ ఎందుకు చేసేవారు? అంటే తాము కొలిచే ఈ చిల్లర దేవుళ్లు కూడా దేవుని సజ్జన దాసులేనని, వారు సజ్జనులైన కారణంగా దేవుడు వారికి కూడా కొన్ని అధికారాలు ఇచ్చి ఉంటాడని, తాము వారిని కాకా పట్టడం ద్వారా దైవసామీప్యాన్ని పొందవచ్చునని వారు భ్రమపడ్డారు. ఈ 'భ్రమ'లో పడటం వల్లనే నేటి బిద్అతీలు, సమాధి పూజారులు కూడా సహాయం కోసం కాలధర్మం

بَلْ اَتَيْنٰهُمْ بِالْحَقِّ وَاِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ⁹⁰

90 నిజానికి మేము వారికి సత్యాన్ని అందజేశాము. వారే ముమ్మాటికీ అబద్ధాల కోరులు.

مَا اتَّخَذَ اللّٰهُ مِنْ وَّلَدٍ وَّمَا كَانَ مَعَهٗ مِنْ اِلٰهٍ اِذًا لَّذَهَبَ كُلُّ اِلٰهٍۢ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَا بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ ؕ سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ⁹¹

91 అల్లాహ్ ఎవరినీ కొడుకుగా చేసుకోలేదు. ఆయనతోపాటు ఇంకొక ఆరాధ్య దేవుడు కూడా (భాగస్వామిగా) లేదు. ఒకవేళ అలాంటిదేదైనా ఉంటే ప్రతి దేవుడూ తాను సృష్టించిన సృష్టితాలను వేరుగా తీసుకుని వేరయిపోయేవాడు. ఒకడు ఇంకొకనిపై దండయాత్ర చేసేవాడు. వారు అల్లాహ్‌కు ఏ లక్షణాలను ఆపాదిస్తున్నారో వాటికి ఆయన అతీతుడు, పవిత్రుడు.

عٰلِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعٰلٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ⁹²

92 గోప్యంగా ఉన్నదానినీ, బహిర్గతంగా ఉన్నదానినీ ఆయన ఎరిగినవాడు. వారు కల్పించే భాగస్వామ్యానికి (షిర్కుకు) ఆయన అతీతుడు, ఉన్నతుడు.

చెందిన పుణ్యపురుషులను మొరపెట్టుకుంటున్నారు. వారి పేరు మీద మొక్కుకుంటున్నారు. అల్లాహ్ ఆరాధనలో వారికి కూడా 'షేర్' కల్పిస్తున్నారు.

అయితే ఈ మేరకు అల్లాహ్ ఎవరికీ, ఎన్నడూ హామీ ఇవ్వలేదు. తాను మృతిచెందిన ఫలానా సత్పురుషునికో లేక ఫలానా ప్రవక్తకో కొన్ని ప్రత్యేక అధికారాలు ఇచ్చి ఉన్నాననిగానీ, మీరు అతని ద్వారా నా సామీప్యం పొందండని గానీ, సహాయం కోసం వాళ్ళను మొరపెట్టుకోండనిగానీ, వారి పేరుమీద మొక్కుబడులు చెల్లించండని గానీ అల్లాహ్ ఎంతమాత్రం చెప్పలేదు. పైగా "మేము వారికి సత్యాన్ని అందజేసేశాము" అని అల్లాహ్ చాలా స్పష్టంగా చెప్పేశాడు. అంటే అల్లాహ్ తప్ప ఇంకొక ఆరాధ్యదేవుడు లేనేలేడని నిర్ద్వంద్వంగా చెప్పేయటం జరిగింది. పోనీ వారు అల్లాహ్ ఆరాధనలో వేరితరులకు భాగస్వామ్యం కల్పించటానికి వారి వద్ద ఏదన్నా ఆధారం, ప్రమాణం ఉందా అంటే అలాంటిది కూడా ఏమీ లేదు. 'నలుగురితో నారాయణ' అన్న ధోరణిలో సాగుతుంది వారి ఈ షిర్క్. వారు తమ తాతముత్తాతలను ఆ పని చేస్తూ ఉండగా చూసి ఉన్నారు. పరిసరాలవారు చేస్తూ ఉండటాన్ని చూస్తున్నారు. కాబట్టి వాళ్ళూ

قُلْ رَّبِّ اِمَّا تُرِيَنِّيْ مَا يُوْعَدُوْنَ ﴿٩٣﴾

93 (ఓ ముహమ్మద్- (స)!) ఈ విధంగా ప్రార్థించు : "నా ప్రభూ! అవిశ్వాసులకు చేయబడుతున్న వాగ్దానాన్ని (శిక్షను) గనక నీవు నాకు చూపదలిస్తే,

رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِيْ فِي الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٩٤﴾

94 "ప్రభూ! నీవు నన్ను ఈ దుర్మార్గుల సమూహంలో మటుకు ఉంచకు."[91]

وَاِنَّا عَلٰۤى اَنْ نُّرِيَكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقٰدِرُوْنَ ﴿٩٥﴾

95 మేము వారికి వాగ్దానం చేస్తున్న దంతా నీకు చూపగలం.

اِدْفَعْ بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ السَّيِّئَةَ ؕ نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَصِفُوْنَ ﴿٩٦﴾

96 (ఓ ముహమ్మద్!) ఏదయితే మంచిదో దాని ద్వారానే చెడును తొలగించు.[92] వారు కల్పించేవన్నీ మాకు బాగా తెలుసు.

وَقُلْ رَّبِّ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ هَمَزٰتِ الشَّيٰطِيْنِ ﴿٩٧﴾

97 ఇంకా ఇలా ప్రార్థిస్తూ ఉండు: "ఓ నా ప్రభూ! షైతానులు కలిగించే ప్రేరణల నుంచి నేను నీ శరణుకోరుతున్నాను.[93]

وَاَعُوْذُ بِكَ رَبِّ اَنْ يَّحْضُرُوْنِ ﴿٩٨﴾

98 ప్రభూ! వారు నా వద్దకు రావటం నుంచి నీ శరణు వేడుతున్నాను."[94]

అదే చేస్తున్నారు. యదార్థానికి వాళ్లు అసత్యవాదులు. వారు చెబుతున్నట్లుగా అల్లాహ్‌కు సంతానంగానీ, పార్ట్‌నర్లుగానీ లేరు. ఒకవేళ ఉంటే ఆ పార్ట్‌నర్లు తమ తరఫున సృష్టించబడిన వారి కోసం వేరుగా జీవన సామగ్రిని సమకూర్చి ఉండేవారు. ప్రతి భాగస్వామీ ఇతర భాగస్వాములను డామినేట్ చేసి, సింహభాగం పొందేందుకు ప్రయత్నించేవాడు. మరి అలాంటి 'పోరు' మొదలైతే విశ్వవ్యవస్థ అంతా అల్లకల్లోలంగా ఉండేది. కాని అలాంటిదేమీ జరగటం లేదు. అంతా సజావుగా, సక్రమంగా ఈ లోకం సాగుతోంది. కాబట్టి బోధపడేదేమిటంటే ఈ అసత్యవాదులు కల్పించే అభూతకల్పనలకు అల్లాహ్ అతీతుడు, పవిత్రుడు.

91. అందుకే మహనీయ ముహమ్మద్ (సఅసం) వారు ఈ విధంగా తరచూ దుఆ చేస్తూ ఉండేవారు: "ఓ అల్లాహ్! నీవు ఎప్పుడు, ఏ జాతి వారిపై నీ ఆపదను పంపాలని నిశ్చయించుకున్నా దాన్ని అమలుపరచక ముందే నన్ను ఈ లోకం నుంచి లేపుకో." (తిర్మిజీ–సాద్ సూరా వ్యాఖ్యానం; ముస్నదె అహ్మద్ – సంపుటి : 5, పేజీ – 243)

92. "చెడును అత్యుత్తమమైన మంచి ద్వారా నిర్మూలించు. ఫలితంగా నీ శత్రువు కూడా

99 చివరికి వారిలో ఎవరికైనా చావు వచ్చినప్పుడు, "ఓ ప్రభూ! నన్ను తిరిగి వెనక్కి పంపించు.

حَتّٰىٓ اِذَا جَاۤءَ اَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُوْنِ ﴿٩٩﴾

100 "నేను వదలి వచ్చిన లోకంలోకే వెళ్ళి సత్కార్యం చేస్తాను"[95] అని అంటాడు. ముమ్మాటికీ అలా జరగదు.[96] అది అతను అంటున్న ఒక మాట మాత్రమే.[97] వారు మళ్లీ సజీవులై లేచే రోజు వరకూ వారి వెనుక ఒక అడ్డుతెర ఉంటుంది.[98]

لَعَلِّيْٓ اَعْمَلُ صَالِحًا فِيْمَا تَرَكْتُ كَلَّا ۭ اِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَاۗىِٕلُهَا ۭ
وَمِنْ وَّرَاۗىِٕهِمْ بَرْزَخٌ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُوْنَ ﴿١٠٠﴾

నీ ప్రగాఢ మిత్రునిగా మారిపోతాడు" అని వేరొకచోట అనబడింది. (హామీమ్ సజ్దా – 24, 25)

93. అంతిమ దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం) వారు షైతాన్ బారి నుంచి ఈ విధంగా శరణు వేడేవారు: **"అవూజు బిల్లాహిస్సమీయిల్ అలీమ్. మినష్షయితా నిర్రజీమ్. మిన్ హమ్జిహి, వ నఫ్ఖిహి, వ నఫ్సిహి."** (అబూ దావూద్ – కితాబుస్సలాత్; తిర్మిజీ – బాబు మా యఖూలు ఇన్ద ఇఫ్తెతాహిస్సలాత్).

94. అందుకే ప్రతి ముఖ్యమైన పనినీ అల్లాహ్ పేరుతో మొదలెట్టాలనీ – అంటే బిస్మిల్లాహ్ అని పలకాలనీ – మహాప్రవక్త (స) తాకీదు చేశారు. ఎందుకంటే అల్లాహ్ నామస్మరణ ద్వారా పైశాచిక శక్తులు పలాయనం చిత్తగిస్తాయి. అందుకే ఆయన (స) ఈ దుఆ చేసేవారు : **"అల్లాహుమ్మ ఇన్నీ అవూజుబిక మినల్ హరమి వ అవూజుబిక మినల్ హద్మి, వ మినల్ ఘరఖి, వ అవూజుబిక ఐంయ్యత ఖబ్బతని యష్షయితాను ఇందల్ మౌతి."** (అబూ దావూద్ – కితాబుల్ విత్ర్). రాత్రిపూట కలత చెందినపుడు ఆయన (సఅసం) ఈ విధంగా ప్రార్థించేవారు: **"బిస్మిల్లాహి. అవూజు బికలిమా తిల్లాహిత్తామ్మతి మిన్ ఘజబిహీ, వ ఇఖాబిహి, వ మిన్షర్రి ఇబాదిహి, వ మిన్ హమజాతిష్షయాతీని వ ఐంయ్యహ్జురూన్."** (ముస్నదె అహ్మద్ – 2/181; అబూ దావూద్ – కితాబుత్తిబ్; తిర్మిజీ – అబ్వాబుద్దావాత్)

95. మృత్యువు ఒడిలోకి చేరుతున్నప్పుడు, మరణానంతరం తిరిగి లేపబడుతున్నప్పుడూ, ప్రభువు న్యాయస్థానంలో హాజరుపరచబడుతున్నప్పుడు, నరకంలోకి త్రోయబడుతున్నప్పుడు ప్రతి అవిశ్వాసి ఈ విధంగానే విజ్ఞప్తి చేసుకుంటాడు. కాని దానివల్ల అతనికి కలిగే ప్రయోజనం శూన్యం. దివ్య ఖుర్ఆన్‌లో ఈ విషయం పదే పదే పునరావృతం అయింది. (ఉదాహరణకు: మునాఫిఖూన్ సూరా (10, 11), ఇబ్రాహీం – 44, ఆరాఫ్ – 53, సజ్దా – 12, అల్ అన్ఆమ్ – 27, 28, షూరా – 24, మోమిన్ – 11, 12, ఫాతిర్ – 37)

101 మరి శంఖం పూరించబడినప్పుడు వారి మధ్యన బంధుత్వాలుగానీ, ఒండొకరిని అడిగి చూడటంగానీ ఆనాడు ఉండదు.[99]

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿١٠١﴾

102 ఎవరి త్రాసు పళ్ళెం బరువుగా ఉంటుందో వారు సాఫల్యం పొందిన వారవుతారు.

فَمَن ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾

103 మరెవరి త్రాసుపళ్ళెం తేలికగా ఉంటుందో వారే తమకు తాము నష్టం చేకూర్చుకున్నవారు. వారు సదా నరకంలో ఉంటారు.

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿١٠٣﴾

---

96. అంటే వారిని తిరిగి ప్రపంచంలోకి పంపటం అనేది జరగని పని.

97. మృత్యువు దరిచేరి కొనఊపిరితో కొట్టుమిట్టాడుతున్న సమయంలో ప్రతి అవిశ్వాసి ఇదేమాట అంటాడని ఒక భావం. మరొక భావం ఏమిటంటే, అతను ఊరకే అలా అంటున్నాడు. అతను కోరినట్లుగా ఒకవేళ అతనికి (అవిశ్వాసికి) మరో అవకాశం ఇచ్చినా సదాచరణ చేస్తాడన్న నమ్మకం ఏమీ లేదు. "ఒకవేళ వారిని గత జీవితం వైపుకు తిరిగి పంపిస్తే వారు నిషేధించబడిన పనులన్నీ మళ్లీ చేస్తారు" (అల్ అన్ ఆమ్–28). హజ్రత్ ఖతాదా (రజి) ఇలా అంటున్నారు : "అవిశ్వాసిలోని ఈ ఆకాంక్ష మనకు గొప్ప గుణపాఠం లాంటిది. అవిశ్వాసి ఈ ప్రపంచంలోకి రాగోరేది తన ఆలుబిడ్డల వద్దకో, తన తెగవారి వద్దకో పోవటానికి కాదు, సత్కార్యాలు చేసేందుకే అతను తిరిగి రావాలనుకుంటాడు (కాని అతని కోర్కె తీర్చబడదు). అందుకే దొరికిన జీవిత క్షణాలను మహాభాగ్యంగా భావించి వీలైనంత అధికంగా సదాచరణ చేసుకోండి. రేపు తీర్పుదినాన ఈ విధంగా కోరే అగత్యం ఏర్పడకుండా జాగ్రత్తపడండి." (ఇబ్నె కసీర్)

98. రెండు వస్తువులకు మధ్యనున్న అడ్డును లేక తెరను **'బర్జఖ్'** (برزخ) అని అంటారు. ఇది ఇహలోక జీవితానికీ – పరలోక జీవితానికి మధ్య 'విరామంగా' ఉంటుంది. మరణించిన క్షణం నుంచీ ప్రపంచంతో మనిషి సంబంధం తెగిపోతుంది. పరలోక జీవనం కూడా తక్షణం మొదలవదు. మానవులంతా తిరిగి బ్రతికించబడిన నాటి నుంచే ఈ 'మరో లోకం' మొదలవుతుంది. ఈ రెండు లోకాలకు మధ్యనున్న 'అవస్థ'ను బర్జఖ్ అవస్థ అంటారు. మృతుడు సమాధిలో ఉన్నా, కాకులకు గద్దలకు ఆహారంగా మారినా, కాల్చివేయబడి మట్టిలో కలసిపోయినా, మరేమైనా – అది బర్జఖ్ అవస్థగానే పరిగణించబడుతుంది. తుదకు అల్లాహ్ మానవులందరికీ ఓ కొత్త ఉనికిని ఇచ్చి – అందరినీ మహ్షర్ మైదానంలో సమావేశపరుస్తాడు.

104 వారి ముఖాలను అగ్ని మాడ్చివేస్తూ ఉంటుంది.[100] అందువల్ల వారు కడు అంద వికారంగా మారిపోతారు.[101]

تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ﴿١٠٤﴾

105 "నా ఆయతులు మీకు చదివి వినిపించబడలేదా? అయినప్పటికీ మీరు వాటిని ధిక్కరించేవారు" (అని వారితో చెప్పినప్పుడు),

أَلَمْ تَكُنْ آيَاتِي تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنتُم بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٠٥﴾

106 "ప్రభూ! మా దౌర్భాగ్యం మమ్మల్ని శాసించింది.[102] (నిజంగా) మేము మార్గభ్రష్టులం" అని వారు అంటారు.

قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ﴿١٠٦﴾

107 "మా ప్రభూ! మాకు ఇక్కణ్ణుంచి విముక్తిని ప్రసాదించు. మేము గనక మళ్లీ ఇలాగే చేస్తే అప్పుడు నిశ్చయంగా మేము దుర్మార్గులమవుతాము" (అని విజ్ఞప్తి చేసుకుంటారు).

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٠٧﴾

108 "ధూర్తులై ఇందులోనే పడి ఉండండి. నాతో మాట్లాడకండి" అని అల్లాహ్ అంటాడు.

قَالَ اخْسَئُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ ﴿١٠٨﴾

---

99. ఆ రోజు అత్యంత భయంకరంగా ఉంటుంది. ప్రతి ఒక్కరూ తమను తాము కాపాడుకునే యత్నంలో ఉంటారే తప్ప తమ వారిని పట్టించుకోవాలన్న ధ్యాసే ఉండదు. ప్రారంభంలో ఈ స్థితి ఉంటుంది. భయాందోళనలు కొంచెం తగ్గిన తరువాత వారు ఒకరినొకరు గుర్తుపడతారు. పరస్పరం మాట్లాడుకుంటారు కూడా.

100. ప్రత్యేకంగా ముఖం గురించి చెప్పబడటానికి కారణమేమిటంటే మానవ ఉనికిని చాటిచెప్పే అత్యంత ముఖ్యమైన, శ్రేష్ఠమైన శరీర భాగం ముఖం. ఆ మాటకొస్తే అగ్ని ఒక్క ముఖాన్నే కాదు, శరీరమంతటినీ మాడ్చివేస్తుంది.

101. వారి పెదవులు దహించుకుపోయి లోపలి దంతాలు బయటపడతాయి. పెదవులు ఒక విధంగా దంతాలకు వస్త్రధారణ వంటివి. ఈ వస్త్రాలు నరకాగ్నికి ఆహుతి అయి, మాడి మసైపోయినప్పుడు పళ్లన్నీ బయటపడి మనిషి ముఖం కడు అసహ్యంగా – భయంకరంగా – కనబడుతుంది.

102. మనిషిని ఆవహించి ఉండే కోర్కెలు, భోగవిలాసాలను ఇక్కడ 'దౌర్భాగ్యం'గా అభివర్ణించటం జరిగింది. విషయలోలుడైన మనిషి పరలోకాన్ని, సత్యాన్ని ధిక్కరించి శాశ్విత దౌర్భాగ్యాన్ని కొనితెచ్చుకున్నాడు.

إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٠٩﴾

109 నా దాసులలోని ఒక వర్గంవారు, “ఓ మా ప్రభూ! మేము విశ్వసించాము. కనుక మమ్మల్ని క్షమించు, మాపై దయజూపు. నువ్వు దయచూపే వారందరిలోకెల్లా శ్రేష్ఠుడవు” అని వేడుకునేవారు.

فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِخْرِيًّا حَتَّىٰ أَنسَوْكُمْ ذِكْرِي وَكُنتُم مِّنْهُمْ تَضْحَكُونَ ﴿١١٠﴾

110 కాని మీరేమో వారిని నవ్వులాటగా తీసుకున్నారు. ఆఖరికి మీ ఈ పరాచికాలు మిమ్మల్ని నా ధ్యానం కూడా మరిపింపజేశాయి. అయినా మీరు వారిని పరిహసిస్తూనే ఉన్నారు.

إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿١١١﴾

111 నేను ఈ రోజు వారికి వారి సహనానికి తగిన ప్రతిఫలం ఇచ్చాను. వాస్తవానికి వారు (ఆశించిన మేరకు) సఫలీకృతులయ్యారు[103] (అని అల్లాహ్ సెలవిస్తాడు).

قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٢﴾

112 “మీరు ఎన్ని సంవత్సరాల పాటు భూలోకంలో ఉండి ఉంటారు?” అని (అల్లాహ్) వారిని అడుగుతాడు.

103. ప్రాపంచిక జీవితంలో విశ్వాసులు అడుగడుగునా పరీక్షించబడతారు. ధర్మపథంలో ముందుకు సాగుతున్న వారి జీవన రథానికి అవిశ్వాసుల తరపున ఎన్నో అవరోధాలు కల్పించబడతాయి. అటకాయింపులు జరుగుతాయి. ధర్మంపట్ల, పరలోకం పట్ల అవగాహనలేని వారు వారిని ఆట పట్టిస్తారు. చులకనగా మాట్లాడతారు. ఈ పరీక్షలో నెగ్గుకువచ్చేవారే ధన్యులు. కొంతమంది బలహీన విశ్వాసం కలవారు ఈ నిందారోపణలకు, వ్యతిరేకతలకు తట్టుకోలేక కొన్ని విషయాల్లో రాజీపడిపోతారు. ఉదాహరణకు : గడ్డం పెంచటం, పరదాను పాటించటం, ఇస్లామేతర ఆచారాలను పరిత్యజించటం మొదలగు విషయాల్లో వారు ‘జారి’పోతుంటారు. అయితే ఒకరి పరిహాసాలను, అభ్యంతరాలను ఏమాత్రం లెక్కచేయకుండా అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్త విధేయతకు కట్టుబడుతూ, ధర్మావలంబన విషయంలో ఖచ్చితంగా వ్యవహరించేవారు ధన్యజీవులు. అలాంటి ధన్య జీవులకు అల్లాహ్ ప్రళయదినాన గొప్ప పుణ్యఫలం ప్రసాదిస్తాడు. అంతిమ విజయం సాధించటంలో వారికి తోడ్పడుతాడు. అల్లాహ్ మనల్ని కూడా ఆ ధన్య జీవుల కోవలో చేర్చుగాక!

113 "ఒక రోజో లేక ఒక రోజుకన్నా తక్కువ సమయమో ఉండి ఉంటాము. కావాలంటే లెక్కించేవారిని అడగండి"[104] అని వారంటారు.

قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسْئَلِ الْعَادِّينَ ﴿١١٣﴾

114 అల్లాహ్ అంటాడు : "నిజంగానే మీరు చాలా కొద్ది సమయమే అక్కడ ఉన్నారు. ఈ సంగతిని మీరు ముందే గ్రహిస్తే ఎంత బావుండేది![105]

قَالَ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا لَّوْ أَنَّكُمْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾

115 "మేము మిమ్మల్ని ఏదో ఆషా మాషీగా (అర్థరహితంగా) పుట్టించామనీ, మీరు మా దగ్గరకు మరలిరావటం అనేది జరగని పని అని అనుకున్నారా?"

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٥﴾

116 అల్లాహ్‌యే నిజమైన సార్వభౌముడు. ఆయన మహోన్నతుడు.[106] ఆయన తప్ప మరో ఆరాధ్య దేవుడు లేడు. మహోన్నత పీఠానికి ఆయనే అధిపతి.[107]

فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿١١٦﴾

104. అంటే మనుషుల కర్మలను, వారి వయసులను గురించి లిఖించే దైవదూతలన్నమాట. లేక గణాంక వివరాలలో వారు ఆరితేరినవారు. ప్రళయదినం నాటి భయంకర స్థితి చూశాక ప్రాపంచిక జీవితం వారికి బుద్బుధప్రాయం అనిపిస్తుంది. మహా అయితే ఒక దినమో లేక అందులో సగభాగమో ప్రపంచంలో ఉండి ఉంటామని వారు తలపోస్తారు. తాము చెప్పేది ఒకవేళ నిజం కాకపోతే సరిగ్గా లెక్క వేసిన దైవదూతలను అడిగి తెలుసుకోమని అంటారు.

105. పరలోక శాశ్విత జీవితంతో పోల్చుకుంటే ఇహలోక జీవితం బహు స్వల్ప సమయమే మరి. కాని ఈ వాస్తవాన్ని మీరు ఇహలోక జీవితంలో తెలుసుకోలేదు. మీరు గనక ముందే ఈ సత్యాన్ని తెలుసుకుని ఉంటే ఈ రోజు మీరు కూడా విశ్వాసులైన నా దాసుల సరసన ఉండేవారు అని అల్లాహ్ అవిశ్వాసులకు చురక అంటిస్తాడు.

106. మిమ్మల్ని నిరర్థకంగా, అల్లాటప్పాగా ఆయన పుట్టించలేదు. కాబట్టి మీరు ఇష్టారాజ్యం చేసినా మిమ్మల్ని నిలదీసి అడిగేవాడు ఎవడూ లేడని అనుకోకండి. ఆయన ఒక లక్ష్యంతో మీకు జీవితం ప్రసాదించాడు. అదే దైవారాధన. అందుకే ఆయనే ఆరాధ్య దైవమనీ, ఆయన తప్ప మరో పూజనీయుడు లేడని చెప్పటం జరిగింది.

وَمَنْ يَّدْعُ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ ۙ لَا بُرْهَانَ لَهٗ بِهٖ ۙ
فَاِنَّمَا حِسَابُهٗ عِنْدَ رَبِّهٖ ؕ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الْكٰفِرُوْنَ ﴿١١٧﴾

117 ఎవడైనా, తన దగ్గర ఏ ప్రమాణమూ లేకపోయినప్పటికీ – అల్లాహ్‌తో పాటు వేరొక దేవుణ్ణి మొరపెట్టుకుంటే, అటువంటి వ్యక్తి లెక్క అతని ప్రభువు వద్ద ఉన్నది. నిశ్చయంగా అవిశ్వాసులు సఫలురు కాలేరు.[108]

وَقُلْ رَّبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاَنْتَ خَيْرُ الرّٰحِمِيْنَ ﴿١١٨﴾

118 (ఓ ప్రవక్తా!) ఇలా ప్రార్థించు : “నా ప్రభూ! క్షమించు. కనికరించు. కనికరించే వారందరిలోకెల్లా నీవు ఉత్తముడవు.”

107. **‘అర్ష్’** (**عَرْش**) సింహాసన సుగుణం ఇక్కడ ప్రస్తావించబడింది. అక్కణ్ణుంచే కారుణ్యం, శుభాలు అవతరిస్తాయి.

108. పరలోకంలో ప్రభువు ఆగ్రహానికి గురికాకుండా ఉండటమే సిసలైన మోక్షం అని దీన్నిబట్టి విదితమవుతోంది. కేవలం ప్రాపంచిక భోగభాగ్యాలు, ప్రాపంచిక పదవులు సాఫల్యానికి, మోక్షానికి ప్రతీకలు కావు. ఈ భాగ్యాలు ప్రపంచంలో అవిశ్వాసులకు కూడా పుష్కలంగా లభ్యమైనాయి. ‘కాని వారు మోక్షం పొందరు’ అని అల్లాహ్ స్పష్టంగా చెప్పేయటాన్నిబట్టి ప్రాపంచిక ఆస్తులు అంతస్థులు మోక్ష సాధనాలు కావని తేలిపోయింది. పరలోక సాఫల్యానికి ప్రధాన సాధనాలు విశ్వాసం మరియు సదాచరణలే.